

Nunamut Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq

Kommunit pillugit nassuiaat

UPA 2010

Imaasa nalunaarsorsimaffiat

Siulequt

Kommunini inatsiseqartitsinnermut inatsisit

Kommunit 18-iniit sisamanut

Kommunini sisamani innuttaasut allanngoriartornerat: Innuttaasut katitigaanerata allanngoriartornera

Pisortat isertitaasa allanngoriartornerat

Missingersuutit naatsorsuutillu kisitsisitaat pingaarnerit

Sullissinerup tulluarsarneqarnera

Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni suliassat agguarsimanerat

Suliassa qarfiit Namminersorlutik Oqartussat Kanukokallu isumaqatigiinniutigisagaat

Suliassa qarfiit allat

Suliassat isumaginninnermut tunngasut

Suliassat peqqinnissaqarfimmut tunngasut

Suliassat kultureqarnermut, ilinniartitaanermut, ilisimatusarnermut ilageeqarnermullu tunngasut

Suliassat inuussutissarsiornermut, nunalerinnermut suliffeqarnermullu tunngasut

Suliassat avatangiisinut tunngasut

Suliassat ilaasunik nassiussanillu angallassinermut tunngasut

Suliassat ineqarnermut tunngasut

Akilerartarnermut akiliisitsiniartarnermullu tunngasut

Innuttaasut qarasaasiami ammartaagaat

Kommunit pillugit nassuiaat 2010

Siulequt

Ukiorpasuanngortuni ukiakkut katersuunnerni ”Naalackersuinermit – Aningaasaqarnermullu tunngatillugu nalunaarutit” saqqummiunneqartarput. Kalaallit Nunaanni aningaasaqarnermut tunngasuni pissutsit pillugit ukiumoortumik nalunaarutaasartut tamakku kommunit aningaasaqarnerat pillugu takinerusunik naannerusunilluunniit immikkoortortaartarput. Ukioq manna Naalackersuisut Kommunit pillugit nassuaat immikkoortoq saqqummiukkusussimavaat.

Pisortat suliassa qarfiinik aaqqissuusseqqinnissaq halvfemsikkut aallartinneranniilli pimoorukkaluttuinnarlugu kommunini qitiusunilu oqalliserineqartalerpoq. Aaqqissuusseqqinnissamik pisariaqartitsineq soorunalimi inuiaqatigiinni pisortat nukissaasa pitsaanerpaamik iluaqutigineqarnissaannik kissaateqarnermut tunngavoq, taamaalilluni nukissat pingaartumik pisortat aningaasaliissutigisartagaasigut pilersitsiortornermut allaffissornermuunngitsoq atorineqartalerne assammata.

Ilisimaneqarpoq ukiuni kingullerni kommunit aaqqissuussaaneranni annertuunik allanngortoqartarmat. Kommunit nutaat sisamat ulloq 1. januar 2009-mi pilersinneqarput. 2009-mi kommunit nutaat aaqqissuunniarneranni amerlaqisunik misilittagaqartoqalerpoq.

Pisortat suliassa qarfiinik aaqqissuusseqqinneq annertuutigut pisortat suliassaminnik sulinerata innuttaasunut qaninnerpaanngortinneqarnissaannik kissaateqarnermut tunngassuteqarpoq, nukissat annertunerpaamik iluaqutigalugit. Taamaammanuna ukiut arlallit ingerlaneranni nalilersuilluni sulisoqarsimasoq suliassat qanoq ililluni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni agguanneqassanersut. Maannakkut Namminersorlutik Oqartussat KANUKOKA-lu isumaqatigiinniarput 2010-mi suliassat nuunneqarnissaannut tunngasunik.

2009-mi nunarsuarmi aningaasarsiornikkut ajornartorsiulernerup aammattaaq Nunarput eqqorpa. Naalackersuisunngortut nutaat inuiaqatigiit aningaasaqarnerata aaqqiivigeqqinniarnera aallartippaat taamatut aammattaaq soorunalimi kommuninik attuisussa. Tassunga atatillugu pisariaqassaartaaq Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni isertitat suliassallu siunissami agguanneqartarnissaat oqallisigissallugu.

Innuttaasut agguarsimanerata allanngoriartornera utoqqaat amerliartupiloorlutik, tassani inuussutissarsiorsinnaanngitsut amerliartussaallutik, aammattaaq kommuninik attuisussaavoq. Namminersorlutik Oqartussat taamatullu kommunit pissutsit taamaannerat ilanngullugu eqqarsaatigisariaqarfaat pisariaqartinneqartunillu naalackersuinnikkut tulleriiaarinerit tassungalu atatillugu aaqqissuussaanermit tunngatillugu aalajangiisarnerit qulakkeerlugit. Taamaammat pisortat suliassa qarfiini ileqqaarnissaq nukissanillu iluaquteqarnerup pitsaanerpaanngortinnissaa taakkuinnaallutilluunniit pisariaqarput.

Unammilligassat siuliini taaneqartut kommunillu ukiuinit siullernit misilittagarineqalereersut tunngavigalugit kommuninik aaqqissuusseqqinnerup sunniutaanik ”sullissinerup pitsaasuanik misissuinermit” taaneqartoq kommunit suliarisariaqarfaat aaqqissuusseqqinnerup pisariaqartinneqartunik iluarsiivigineqartarnissaa siunertaralugu.

Taannaana ”sullissinerup pitsaasusianik misissuineq” Naalackersuisut nassuiaatikkut matumuuna ikiuuffigerusukkaat.

Erseqqissarneqassaarli kommunit nammineerlutik sallerpaallutik kommunini ilusiliinerup aaqqissuussaananeranut naalackersuinikkullu tullerriiaarinernut akisussaasuummata. Kommunit nammineerlutik aqutsinerat isumaqarportaaq kommunit kommunini ataasiakkaani periarfissat aallaavigalugit naliliisariaqartut Inatsisartut inatsisitigut aalajangersagaasa iluanni naalackersuinikkut allaffissornikkullu aqutsineq kommuninilu aqutsineq taamatuttaaq nunaqarfinni pissusissamisoornersut.

Naalackersuisut KANUKOKA-lu kommunillumi sammisat matuma siuliiniittut pillugit ingerlaavartumik oqaloqatigiittarput aammalu Naalackersuisut KANUKOKA-llu akornanni qaammatikkaartumik ataatsimiittarnissat isumaqatigiissutigineqarput.

Nunami Namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisutut kissaatigisaraarattaq kommunini inatsiseqartitsinermt inatsisit ullutsinnut naleqquttuussasut kommunillu pisariaqartitaannut akuersaartuullutik. 2010-mi upernaakkut aqutsineq pillugu inatsimmi malittarisassat pillugit ilitersuut nassiusuunneqassaaq aammattaq tassani kommunit aningaasaqarnerata aqunneqarneranut malittarisassat nutaat siunnersuutigineqassapput. Taamatuttaaq najukkani nunallu immikkoortuini inuussutissarsiutinik ineriartortitsinerup nukittorsarnissaannut kommunit periarfissaat eqaannerulissapput. Allangortitsinissanut tamakkununga siunnersuutit upernaq manna suliarineqassapput.

Naalackersuisut kommunit nunap immikkoortuini ineriartortitsinissaannut suli annertunerusunik periarfissikkusuppaat. Naalackersuisut nunap immikkoortuinut naalackersuinikkut ingerlatsinermik soqutiginninnerata Kalaallit Nunaata aningaasaqarnera tamakkerlugu pitsanngoriartissavaa tamatumuunami periarfissaqalissammat nunatta immikkoortuisa ilai assigiinngitsut tamarmik immikkut ataatsimoorlutilluunniit nammineq periarfissaminnik piginnaasaminnillu ineriartortitseqqinnissaannut.

Nunap immikkoortuinut naalackersuinikkut ingerlatsinermi pilersaarusiortoqarpoq kommuninngortunut akisussaaffiit suli allat nuunneqarnissaannut. Naalackersuisut nunap immikkoortuinut tunngatillugu pilersaarusionerq aallartippaat, naatsorsuutigaaralu taamatut sulinerup kingunerissagaa nunap immikkoortuini ineriartortitsinermt kaammattuuteqarnek nassuiaammi matumani suliassanik nuussisarnek pillugu kaammattuutitut ilassutaasumik.

Kissaatigaara kommunit pillugit nassuiaat manna kommunit Namminersorlutik Oqartussallu ilanngullugu atortarumaaraat, tassa naliliinialeraangamik siunissami qanoq ittumik aaqqissuussisoqassanersoq, qanoq pisortat aqutsinerlu sunnuteqarnerpaanngorlugit iluarsineqassanersut, suliassat sorliit kommunit siunissami qaninnermi ungasinnermilu pitsaanerusunik naammassisassaneraat aamma sullissineq qanoq qaffasissusilik kommunit ataasiakkaat naalackersuinikkut suliassaqarfinni assigiinngitsuni kissaatiginneraat, aamma kommunit Namminersorlutik Oqartussallu akornanni aningaasaqarnermt tunngatillugu agguasimaneq il.il.

Apeqqutinuku tamakku apeqqutillu allarpasuit aaqqiivigineqarnissaannut Kommunit pillugit nassuiaatip ilanngunneqarnissaa qilanaarigiga.

Anthon Frederiksen

Nunamut Namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoq

Kommunini inatsiseqartitsinermut inatsisit

Kommunini malittarisassat tassaapput inatsisit, nalunaarutit kiisalu taakkununga atatillugu malittarisassatigut aalajangersakkat taamatuttaaq nalinginnaasumik suleriaasissaq aamma nalinginnaasumik aqutsinermut ileqqoreqqusaq.

- Kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut ilagiillu sinniisaannut qinersisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 31. oktober 1996-imeersoq (qinersinermut inatsit)
- Kommunit aqunneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 5. december 2008-meersoq (aqutsinermut inatsit) aamma aqutsinermut inatsimmut oqaaseqaatit.
- Kommunini suliaasaqarfiit aqqissuuteqqinneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 19. november 2007-imeersoq (kommunit kattussuunneqarnerannut atatillugu immikkut inatsit).
- Kalaallit Nunaata nunap immikkoortuinut kommuninullu agguarsimanera pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 15, 5. december 2008-meersoq (kommunit agguarsimanermik inatsit).
- Kommunit inuussutissarsiutini il.il. aningaasaleeqataanermikkut inuussutissarsiutinik ineriartortitseqataanissaminnut periarfissaat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 23, 18. december 2003-meersoq.
- Borgmesterinik borgmesterillu tulliinik kiisalu kommunalbestyrelsimut nunaqarfinnilu aqutsisunut ilaasortanik il.il. akissarsiaqartitsineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 29, 18. december 2008-meersoq (akissarsiaqartitsinermut nalunaarut).
- Kommunit missingersuusiortarnerat, naatsorsuutaat, kukkunerisuiisarneq aamma karseqarnerat naatsorsuuseriveqarnerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 29, 18. september 1995-imeersoq.
- Kommunit inuussutissarsiutinut aningaasaliissutigisartagaat, qularnaveeqqusiuttagaat, tapiissutigisartagaat il.il. pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 6, 7. april 2004-meersoq.

Kommunini ataasiakkaani kommunalbestyrelsit suleriaasissaanni naalackersuinikkullu ataatsimiititaliat suleriaasissaanni periaasissanut malittarisassat sulii allat takuneqarsinnaapput. Innersuussutigineqassaartaaq kommunit ataasiakkaat aqutsinermut ileqqoreqqusaat naalackersuinikkut ilusiliisimaneq suliaasallu inissisimanerat paaserusukkaanni.

Kommunit aningaasaqarnerannik aqutsineq kommunit nutaanngoriarmata kommuninut 18-inut naleqqiullugu pisariunerulerpoq peqatigitillugulu ilaatigut IT-mik ineriartortitsinikkut periarfissarinnarnerulerluni kommunit missingersuutaannik tamatigoornerusumik eqqoqqissaarnerusumillu aqutsinissamut. Kommuninangaanniitaaq kissaatigineqarpoq kommunit aningaasaqarnerannik aqutsinerup nutaaliaanerusunik malittarisassaqaartitaalernissaa.

Nunami Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoq 2010-mi upernaakkut kommunit missingersuusiortarnerat, naatsorsuutaat, kukkunerisuiisoqarnerat aningaaseriveqarnerat naatsorsuuseriveqarnerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 29, 18. september 1995-imersup allanngortinneqarnissaanut siunnersuummik saqqummiussaqaassamaarpoq.

Siunnersuut pingaartumik marlunnik nutaartaqarpoq siullertut kommunit aningaasanik tigorianaateqarnerat pillugu piumasaqaatinik erseqqissaaneq taamatullu aningaasaqarnermik aqutsineq pillugu kapitali nutaaq, taamaaleriarpat kommunit kommunit aningaasaqarneranik qaninnerusumik aqutsinissamut malinnaasitsinissamullu qulakkeerivigineqassallutik. Siunnersuut Naalakkersuisunit suliarineqalersinnagu ilaatigut kommuninut KANUKOKA-mullu tusarniaassutigalugu nassiunneqassaaq.

Peqatigitillugu kommunit inuussutissarsiutinut aningaasaliisarnerat, qularnaveeqqusiisarnerat, tapiissuteqartarnerat il.il. pillugit Namminersorerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 6, 7. april 2004-meersup atorunnaarsinneqarnissaanut siunnersuut saqqummiunneqassaaq.

Sivitsortumi kommuninut kissaatigineqartarpoq najukkani nunallu immikkoortuini inuussutissarsiutinik ineriartortitsinerup qulakkeerneqarnissaanut nukittorsarneqarnissaanullu periarfissarissaarnerunissaq. Pilersaarutit 350.000 koruuninik amerlanerusunik aningaasartallit qitiusumiit akuersissutigineqartarnissaannik nalunaarummi piumasaqaataasooq inuussutissarsiutinik ineriartortitsinerup allaffissornikkut aqunneqarneranut akornutaasutut kommuninut malugineqartarpoq. Taamatuttaaq kommunit kommunini inuussutissarsiutinut suliniutit pillugit ukiumoortunik nakkutilliisoqarfimmut sukumiisumik nalunaarutigineqartarnissaannik piumasaqaataasooq pisariaqanngitsumik allaffissornertut isigisimavaat.

2007-imi unammilleqatigiinnermut inatsisip (unammilleqatigiinneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 16, 19. november 2007-meersup) allangortinneqarneratigut § 13-imi kommuninut inuussutissarsiutinut pilersaarutinut atatillugu Unammilleqatigiinnermik nakkutilliisoqarfimmit siumoortumik naliliisitseqqaartarpoq pillugu aalajangersagaq aalajangersarneqarpoq. Aalajangersakkakut qulakkeerneqarpoq unammilleqatigiinnermik equititsinnaanermik apeqqutinut tunngatillugu kommunit inuussutissarsiutigalugu suliffeqarfimmut aningaasaliinikkut inuussutissarsiutinut ikiuussinnaanerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 23, 18. december 2003-meersooq naapertorlugi pilersaarutit nalilersorneqartarnissaat.

Kommunit missingersuusiortarnerat, aningaasanik atoriaannarnik uninngasuuteqarnerat, naatsorsuutaat, kukkunersuiisoqarnerat kiisalu aningaaseriveqarnerat naatsorsuuseriveqarnerallu pillugit nalunaarutissamut siunnersuutikkut matuma siuliiniittukut peqatigitillugu kommuninut pisariaqartinneqartumik aningaasaqarnermik aqutsinissaq qulakkeerneqassaaq.

Nalillinerinukua matuma siuliiniittut tunngavigalugit kommunit inuussutissarsiutinut aningaasaliisarnerat, qularnaveeqqusiisarnerat, tapiissuteqartarnerat il.il. pillugit Namminersorerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 6, 7. april 2004-meersumi pilersaarutinut 350.000 koruunit qaangerlugit aningaasartallinnut qitiusumiit akuersissutigineqartarnissaannut tunngasumi taamatullu kommuninut inuussutissarsiutinut pilersaarutit Nakkutilliisoqarfimmut immikkut nalunaarutigineqartarnissaannik piumasaqaatit pisariaaruttut.

Kommunit 18-iniit sisamanut

Kommunit angisuut sisamat nutaat ulloq 1. januar 2009-mi pilersinneqarput. Kommunerejussuit pilersinneqartinnagit ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat sisamaasut 2008-mi apriilimi piffissamut 1. maj 2008-miit 31. december 2008-mut qinerneqartut kattussuunnissaq piareersarpaat, kingornatigullu kommunalbestyrelsinnorlutik. Kattussuussineq kommuneqarfiit ilusiligaanerannik aaqqissuusseqqinnissaq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 19. november 2007-imeersoq naapertorlugu malittarisassaqaartitaavoq.

Siusinnerusukkut kommuniusut 2007-imili naalackersuinikkut allaffissornikkullu ataatsimiititalianik suleqatigiinnillu pilersitsiortorput kattussuunnernik piareersaasussanik. Aaqqissuussaannermuttaaq allattoqarfinnik pilersitsiortortoqarpoq inunnillu ataatsimik arlalinnilluunniit sulilersitsisoqarluni, kommunit tulliullugu kommunerejussuarnut ilannguttussat tamakkiisumik paaseqatigalugit. Allattoqarfiit tamakku suliasat assigiinngiaartorpassuit naalackersuinikkut oqallisissianut aalajangigassanullu tunngavissiat suliarisarpaat. Siunertaavoq ikaarsaariarnermut ataatsimiititaliat sisamaasut sapinngisamik piaartumik 1. januar 2009-miuliinnartoq – kommunalbestyrelsinnorunik – kommunit kattunneqartut aaqqissuussaanaissaat ingerlannissallu eqqarsaatigalugit pisariaqartinneqartunik aalajangiisinnaaleriissasut.

Kommunalbestyrelsit sisamat nunaqarfinnilu aqutsisut 26-t

Tabelimi matuma kinguliiniittumi takuneqarsinnaasutut kommunalbestyrelsini sisamaasuni inuit qinigaat april 2008-mi ikaarsaariarnermi ataatsimiititalianut sisamaasunut qinersinermi affaannarminnilluunniit ikinnerulerput. Taamaattoq siumut kommunit 18-iusimasut tamarmik sinniisoqarnissaat qulakkeerneqarpoq – nunami sumiinneq tunngavigalugu ilaasortaqaartitsinikkut.

Kommunit tunngasut ilusiligaanerannik aaqqissuusseqqinneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 19. november 2007-imeersoq naapertorlugu kommunit kattussuunneqarnerannut atatillugu aammattaq ataatsimoorluni nunaqarfinni aqutsisussat qinerneqassapput.

April 2009-mi nunaqarfinni aqutsisussanik nutaanik qinersisoqarpoq qinersisinnaatitaasut nunaqarfinni najugallit inuit qinigaat 106-it qinermatigit, tassaalersut nunaqarfinni aqutsisut nutaat. Nunaqarfinni aqutsisunut ilaasortat amerlassusaat 40 %-imik annikilleriarpoq ilaasortaniit 180-iniit 106-inut nunaqarfinni aqutsisunngortuni. Peqatigitillugu nunaqarfinni aqutsisut amerlassusaat affaannanngorpoq 56-iniit 26-nut. Nunaqarfinni aqutsisut kattuttut ilaasa ilaasortaat tallimaapput, nunaqarfinni aqutsisuusimasut amerlanersaat pingasunik ilaasortaqaartatut.

Inuit qinigaasa amerlassusii kommunit kattussuunnerat sioqqullugu kingornatigullu

Inuit qinigaat	Amerlassusii
Kommunalbestyrelsimut ilaasortat, qinigaaffik 2005-2009	168
Kommunalbestyrelsimut ilaasortat, qinigaaffik 2009-2013	72
Nunaqarfinni aqutsisunut ilaasortat, qinigaaffik 2005-2009	180
Nunaqarfinni aqutsisunut ilaasortat, qinigaaffik 2009-2013	106

Kommunalbestyrelsit nunaqarfinnilu
aqutsisut kommunit kattussuunnerat
sioqqullugu kingornatigullu

Kommunalbestyrelsit nunaqarfinnilu aqutsisut	Amerlassusi i
Kommunalbestyrelsit, qinigaaffik 2005-2009	18
Kommunalbestyrelsit, qinigaaffik 2009-2013	4
Nunaqarfinni aqutsisut, qinigaaffik 2005-2009	56
Nunaqarfinni aqutsisut, qinigaaffik 2009-2013	26

Kommune Kujalleq: Nunaqarfinni aqutsisuni ilaasortat amerlassusaat, kattunnerisa siornagut
kingornagullu

Kommune Kujalleq		Siorna- gut katill.	Kommune Kujalleq Nunaqarfii ataatsi- moorussat	Kingor- nagut katill.
Aappilattoq	3		Aappilattoq Narsaq Kujalleq Tasiusaq	3
Narsaq Kujalleq	3			
Tasiusaq	3	9		
Alluitsup Paa	3		Alluitsup Paa Ammassivik	3
Ammassivik	3	6		
Eqalugaarsuit	3		Eqalugaarsuit Saarloq Qassimiut	3
Saarloq	3			
Qassimiut	3	9		
Narsarsuaq	3		Narsarsuaq Qassiarsuk Igaliku Vatnaverfi	3
Upernaviarsuk (Maanna: Vatnaverfi)	3			
Qassiarsuk	3			
Igaliku	3	12		
Kommune Kujalleq		Siorna-		Kingor-

		<i>gut: 36</i>		<i>na: 12</i>
--	--	----------------	--	---------------

Soorlu qulaani takuneqarsinnaasoq kommunit kattunnerisa siornagut nunaqarfinni aqutsisut amerlassusaat 12-iniit 4-nut akilipput. Qinikkat amerlassusaat 36-niit 12-inut appariarput.

Kommuneqarfik Sermersooq: Nunaqarfinni aqutsisuni ilaasortat amerlassusaat, kattunnerisa siornagut kingornagullu

Kommuneqarfik Sermersooq		Siorna-gut katill.	Kommuneqarfik Sermersooq Nunaqarfiit ataatsi-moorussat	Kingor-nagut katill.
Kulusuk	5		Kulusuk Tiniteqilaaq Isortoq	5
Tiniteqilaaq	3			
Isortoq	3	11		
Kuummiut	5		Kuummiut Sermiligaaq	5
Sermiligaaq	3	8		
Kapisillit	3		Kapisillit Qeqertarsuatsiaat	3
Qeqertarsuatsiaat	5	8		
Arsuk	3	3	Arsuk	3
<i>Kommuneqarfik Sermersooq</i>		<i>Siorna-gut: 30</i>	<i>Kommuneqarfik Sermersooq</i>	<i>Kingor-na: 16</i>

Soorlu qulaani takuneqarsinnaasoq kommunit kattunnerisa siornagut nunaqarfinni aqutsisut amerlassusaat 8-iniit 4-nut akilipput. Qinikkat amerlassusaat 30-niit 16-inut appariarput.

Qeqqata Kommunია: Nunaqarfinni aqutsisuni ilaasortat amerlassusaat, kattunnerisa siornagut kingornagullu

Qeqqata kommunia		Siorna-gut katill.	Qeqqata kommunia Nunaqarfiit ataatsi-moorussat	Kingor-nagut katill.
Itilleq	3		Itilleq Sarfannguit	5
Sarfannguit	3	6		
Atammik	3		Atammik Napasog	5
Napasog	3	6		
Kangaamiut	5	5	Kangaamiut	3
Kangerlussuaq	3	3	Kangerlussuaq	3
<i>Kommuneqarfik Sermersooq</i>		<i>Siorna-gut: 20</i>	<i>Kommuneqarfik Sermersooq</i>	<i>Kingor-na: 16</i>

Soorlu qulaani takuneqarsinnaasoq kommunit kattunnerisa siornagut nunaqarfinni aqutsisut amerlassusaat 6-niit 4-nut akilipput. Qinikkat amerlassusaat 20-niit 16-inut appariarput.

Qaasuitsup Kommunia: Nunaqarfinni aqutsisuni ilaasortat amerlassusaat, kattunnerisa siornagut kingornagullu

Qaasuitsup Kommunia		Siorna- gut katill.	Qaasuitsup Kommunia <i>Nunaqarfiit ataatsi- moorussat</i>	Kingor- nagut katill.
Siorapaluk	3		Siorapaluk Qeqertaq Moriusaq Savissivik	5
(Qeqertat)	(0)			
(Moriusaq)	(0)			
Savissivik	3	6		
Nuussuaq	3		Nuussuaq Nutaarmiut Tasiusaq	5
Nutaarmiut	3			
Tasiusaq	3	9		
Innaarsuit	3		Innaarsuit Naajaat Aappilattoq	5
Naajaat	3			
Aappilattoq	3	9		
Kangersuatsiaq	3		Kangersuatsiaq Upernavik Kujalleq	5
Upernavik Kujalleq	3	6		
Nuugaatsiaq	3		Nuugaatsiaq Illorsuit	5
Illorsuit	3	6		
Qaarsut	3		Qaarsut Niaqornat	5
Niaqornat	3	6		
Ikerasak	3		Ikerasak Saattut Ukkusissat	5
Saattut	3			
Ukkusissat	3	9		
Qeqertaq	3		Qeqertaq Saqqaq	5
Saqqaq	3	6		
Oqaatsut	3		Oqaatsut Ilimanaq	3
Ilimanaq	3	6		
Akunnaaq	3		Akunnaaq Kitsissuarsuit Ikamiut	5
Kitsissuarsuit	3			

Ikamiut	3	9		
Iginniarfik	3		Iginniarfik Ikerasaarsuk Niaqornaarsuk	5
Ikerasaarsuk	3			
Niaqornaarsuk	5	11		
Kullorsuaq	3	3	Kullorsuaq	3
Attu	5	5	Attu	3
Kangerluk	3	3	Kangerluk	3
<i>Qaasuitsup Kommunia</i>		<i>Siorna- gut: 94</i>	<i>Qaasuitsup Kommunia</i>	<i>Kingor- na: 62</i>

Soorlu qulaani takuneqarsinnaasooq kommunit kattunnerisa siornagut nunaqarfinni aqutsisut amerlassusaat 30-niit 14-inut akilipput. Qinikkat amerlassusaat 94-niit 62-inut appariarput.

Nuna tamakkerlugu: Nunaqarfinni aqutsisuni ilaasortat amerlassusaat, kattunnerisa siornagut kingornagullu

Nuna tamakkerlugu kattunnerup siorna ilaasortat amerlassusaat		180	Nuna tamakkerlugu kattunnerup kingorna ilaasortat amerlassusaat	106
Nuna tamakkerlugu kattunnerup siorna nunaqarfinni aqutsisut amerlassusaat		56	Nuna tamakkerlugu kattunnerup kingorna nunaqarfinni aqutsisut ataatsimoorussat amerlassusaat	20
			Nuna tamakkerlugu kattunnerup kingorna nunaqarfinni aqutsisut ataasiakkaat amerlassusaat	6
			Nuna tamakkerlugu kattunnerup kingorna nunaqarfinni aqutsisut tamaasa katillugit amerlassusaat	26

Nuna tamakkerlugu kommunit kattutinninnerini nunaqarfinni aqutsisut amerlassusii 56-iniit kattunnerup kingornagut nunaqarfinni aqutsisut ataatsimoorussanut 20-nut appariarput. Nunaqarfinni aqutsisut 6-it nunaqarfinnut allanut ataatsimoorunneqanngillat, nunaqarfiup angissusaa aammalu nunaqarfiup avinngarusimanera pissutaalluni nunaqarfik nammineq aqutsisoqarsinnaaneraniq periarfissaqarmat. Nuna tamakkerlugu qinikkat amerlassusii 180-iniit 106-inut appariarput.

Kattussuunnissaq sioqqullugu aqutsinermut inatsit nutaaq aalajangersarneqarpoq, kommunit aqunneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 5. december 2008-meersoq. Allangortitsinikkut, takuuk § 11, kommuninut ajornarunnaarpoq IT-teknologi atorlugu ataatsimiittarnissamut.

Taamaaliornikkut periarfissaqalerpoq kommunit kommunerujussuarni angalasarnerisa annikillisinnissaannut eqaannerusumillu aalangiiniartarnissaannut. Video atorlugu

ataatsimiittarnerit allaffissornermissaaq atorneqalerput. Nalilerneqarpoq periarfissat tamakku atorneqarnerisigut siunissami annertuunik sipaartoqartarsinnaalissasoq.

Kommuninik arlalinnik nunaqarfittaannillu ataatsimoortitsilerluni kattussuussineq kommunip pisortaqaqarneranut, aqunneqarneranut aqqissuussaananullu annertuunik piunasaqaatitaqarpoq. Qitiusumiit aqutsisoqartariaqarpoq ilaatigut isumannaarsinnaajumallugit

- kommunalbestyrelsip aalajangiinerisa akuersissutigineqartutut naammassineqartarnissaat
- innuttaasut tamarmik assigiimmik sullinneqarnissaat
- aningaasaliissutit aningaasaliinermilu siunniussaasut malinneqartarnissaat.

Tamatumani pisariaqarpoq kommunalbestyrelsimiit suliaqartussanut erseqqissumik attaveqartarfeqarnissaq peqatigitillugumi kommunimi nunamut siammarluni ungasissumiinneq taannaannaalluniluunniit annertuunik unammiligassartaqarmat.

Kommunit 2009-mi kommunit aqqissuussaananerannik iluarsartuussillutik suliaqarput. Kattussuussilertinnanili paasineqareerpoq tamanna suliarujussuusassaasoq ingerlaatsimilu iluarsiissuteqartarnissaq pisariaqartassasoq. Naliliisoqarpoq kommunit allangortitsinernik tamakkuninnga siunnerfeqarlutik sulisimasut kisiannili aammattaaq suli kommunit allaffissornerikkut aqutsisoqarfiini nukissartornaqisunik suliassaartoq.

Aqqissuussaananermut isumalioqatigiissitap kaammattuutigaa taamani kommuniusuni aqqissuussaananermik allangortitsinermik attugaasuni sulisunut tamanut suliffissaqartitsisoqaannassasoq. Taamaattoqarsimavortarlumi. Kommunit arlalli eqqarsaatersuutigisimavaat sulisunik illoqarfimmiit illoqarfimmut allanut nuussinissartik suliassat naammassineqartarnerat pisariinnerulersinniarlugu.

Kommunini sisamani innuttaasut katitigaanerata: Innuttaasut katitigaanerata allangoriartornera

Tabelimi matuma ataaniittumi takuneqarsinnaavoq kommunit inuttussusiisa allangoriartornerat siusinnerusukkut taaneqartoq kommunini sisamaasuni tamani utoqqaat amerleriarlutik inuusuttullu ikileriarlutik.

Kommunini sisamani innuttaasut katitigaanerata 2003 – 2009

		Innuttaasut amerlassusiisa piffissami allangoriartornerat, ukioqatigiiaanut agguarlugit						
Kommuni ukioqatigiiaat		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kujalleq (Kujataani)	0-5-nik ukiullit	751	706	690	673	647	636	625
	6-15	1357	1376	1336	1305	1253	1247	1197
	16-19	453	471	507	524	547	565	523
	20-24	489	511	531	536	565	568	585
	25-59	3991	3955	3904	3824	3750	3704	3636
	60-64	351	382	396	397	427	411	418
	65+	529	521	531	576	598	624	648
	Katillugit	7921	7922	7895	7835	7787	7755	7632
Sermersooq (Kitaa-Tunu)	0-5-inik ukiul	1939	1907	1876	1898	1894	1892	1831
	6-15	3415	3491	3457	3420	3333	3354	3305
	16-19	1032	1083	1177	1134	1197	1199	1112

	20-24	1348	1387	1416	1427	1476	1486	1595
	25-59	10890	11126	11077	11110	11105	11255	11287
	60-64	603	687	761	785	833	837	814
	65+	783	806	820	864	895	975	1010
	Katillugit	20010	20487	20584	20638	20733	20998	20954
Qeqqa	0-5-inik ukiullit	957	895	893	893	878	850	878
	6-15	1812	1762	1751	1698	1661	1582	1532
	16-19	534	566	625	664	700	725	698
	20-24	677	685	683	714	684	692	733
	25-59	4871	4815	4840	4865	4825	4802	4822
	60-64	303	320	335	328	354	351	366
	65+	551	569	570	578	583	625	657
	Katillugit	9705	9612	9697	9740	9685	9627	9686
Qaasuitsup	0-5-inik ukiul	1879	1804	1781	1779	1759	1686	1601
(Avannaa)	6-15	3653	3612	3541	3459	3328	3168	3020
	16-19	1147	1127	1168	1211	1250	1252	1236
	20-24	1220	1238	1296	1318	1281	1264	1308
	25-59	9016	8847	8784	8681	8590	8454	8455
	60-64	686	708	748	762	733	704	697
	65+	1190	1228	1222	1252	1302	1339	1362
	Katillugit	18791	18564	18540	18462	18243	17867	17679
Tamakkerlugit		56427	56585	56716	56675	56448	56247	55951

Kommuni Kujallermi innuttaasut tamarmiusut piffissami ikiliartuinnarsimapput. Kommuneqarfik Sermersuumi piffissami tamarmi amerliartortoqarsimavoq 2008-miit 2009-mut ikiliallattoqarnera eqqaassanngikkaanni. Qeqqata Kommuniani innuttaasut amerlassusiat ukiumiit ukiumut nikerarsimavoq piffissarli tamaat isigigaanni innuttaasut amerlassusiat aalaakkaanerusimalluni. Qaasuitsup Kommuniani piffissami taaneqartumi innuttaasut ikiliartorsimapput.

0 – 5-inik ukiulinni kommunini sisamani tamani ikileriartoqarsimavoq. Kommuni Kujallermi ikileriarnep 20 %-it pallimavai, Qaasuitsup Kommuniani 15 %-it missaat, Qeqqata Kommuniani 8 %-it Kommuneqarfik Sermersuumilu 5 % ukiuni 2003-miit 2009-mut.

6 – 15-inik ukiulinnut Kommuneqarfik Sermersuumi 3 %-it missaannik ikileriartoqarsimavoq, kisiannili innuttaasut taamatut ukiullit kommunini allani 15 – 20 %-inik ikileriarsimallutik ukiuni 2003-miit 2009-mut.

16 – 19-inik ukiulinni ukiuni taakkunani kommunini sisamani tamanit innuttaasut amerleriarsimapput kisiannili kingullermi 2008-miit 2009-mut kommunini tamani ikileriarsimallutik.

Inuit 20 – 24-nik ukiullit kommunini tamani amerliartorsimapput. Akerlianilli inuussutissarsiorsinnaasut 25 – 59-inik ukiullit amerlassusiat Kommunimi Kujallermi 9 % missaani ikiliartorsimapput, Qeqqata Kommuniani 1 % missaani aamma Qaasuitsup Kommuniani 6 % missaani, akkerlianilli Kommuneqarfik Sermersuumi taamatut utoqqaassusillit 4 %-ingajannik amerleriarsimallutik..

60 – 64-inik ukiullit 65-illu sinnerlugit ukiullit kommunini sisamani tamani assigiimmik allanngoriartorput tassalu amerliartorlutik. Innuttaasut katitigaaneranni allanngoriartorneq inuusuttut ikiliartorlutik inuussutissarsiorsinnaasullu ikiliartorlutik kiisalu utoqqaat amerliartorlutik pisariaqartileraat kommunit Namminersorlutik Oqartussallu

unammilligassaqalernerat tamatuma kingunerissallugu kommunit Namminersorlutik Oqartussallu ilaatigut apeqqutit makku eqqarsaatigisariaqalerlugit:

- Innuttaasut amerlassusaasa allanngoriartornerat, najugaqarnerisalu allanngoriartornerat kiisalu meeqqat atuarfiisa ingerlaasiat allanngussagaluarpat kingunerissanerlugu meeqquerivinnik meeqqallu atuarfiinik sumiiffiit ilaanni annikillisaasoqarnissaa ilaannilu annertusaasoqarnissaa? Innuttaasut katitigaaner atuarfinit sunngiffimmilu sammisassaqartitsivinnut illoqarfinni nunaqarfinnilu qanoq kinguneqassava?
- Inuit utoqqaanerusut amerliartornerata ilaatigut utoqqalinersianut aningaasartuutit amerliartornissaannik naatsorsuutiginnittariaqalersitsisup kingunerissanerlugu utoqqarnik isumassuinerup immikkut suliniutigineqartariaqalernerata?
- Pisortat sullissivii innuttaasut ikiliartornerannut qanoq naleqqussarneqassappat suliassaqarfinnilu ataasiakkaani sullissinerlu qanoq ittoq pisortat akissaqartippaat?
- Kommunit Namminersorlutillu Oqartussat qanoq iliorlutik qulakkeersinnaavaat innuttaasut utoqqartaasa nukissaasa ilisimasaasalu iluaqutigineqarnissaat, taamaalilluni innuttaasut sivisunerusumik suliffeqarnermiiginnarnissaannut kajumissuseqalersillugit?
- Kommunit Namminersorlutillu Oqartussat qanoq iliorlutik qulakkeersinnaavaat innuttaasut ilaasa ullumikkut sulinnikkaluarlutik ikiorserneqartartut (siusinaartumik pensionisiat, pisortanit ikiorsiissutit) sulilersinneqarsinnaaner at, taamaalillutik inuit tamakku suliffeqarnermut nukimminnik atuinissaannut kajumilersinneqarlutik?
- Kommunit Namminersorlutik Oqartussallu qanoq ilillutik qulakkiissavaat innuttaasut suliffeqarnermi unammilligassanut takkukkumaartussanut ilinniartinneqarnissaat ilinniarteqqinneqarnissaallu?
- Kommunit Namminersorlutik Oqartussallu qanoq ilillutik qulakkiissavaat nunaqarfimmiut suliffeqarnermi allanngoriartortumi nukissaminnik atuisinnaanerata qulakkeerneqarnissaa?

Pisortat isertitaasa allanngoriartornerat

Kommunit isertitaasa allanngoriartornerat

Kommunit isertitaat tassaanagerarput akileraarutinit isertitat aamma kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit. Kommunit akileraarutinit isertitaat inuit akileraarutaanneersuupput, kommuninut ataatsimoortumik akileraarutineersuullutik kiisalu ingerlatseqatigiiffinit pissarsianillu akileraarutineersuullutik.

Tulliuttuni kommunit akileraarutinit isertitaasa kommuninullu ataatsimoortumik akileraarutit annertussusiisa ukiuni 2000-imiit 2010-mut allanngoriartornerat nassuarneqassaaq. Allanngoriartorneq Namminersorlutik Oqartussat pingaarnertut isertitaqarfigisartagaanni tassaasuni akileraarutinit akitsuutinillu isertitani kiisalu naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutaani taamatut allanngoriartornermut sanilliunneqassaaq.

Kommunit akileraarutinit isertitaat kommuninullu ataatsimoortumik tapiissutit

	A	A	A	A	A	A	M	Agg. Uk.
(mio. kr.-nngorlugit)	2000	2002	2004	2006	2008	2009	2010	qaffariaat
Inuit akileraarutaat	1.235	1.373	1.479	1.502	1.682	1.693	1.711	3,3 %

Kommuninut ataats. Akiler.	178	223	233	352	410	360	453	9,8 %
Ingerl. Pissars. Akileraar.	??40	50	62	69	77	91	100	9,6 %
Komm. Ataats. tapiissutit	668	703	761	746	742	775	719	0,7 %
Katillugit	2.121	2.349	2.536	2.669	2.912	2.919	2.983	3,5 %

Maluginiagassat:

1. Inuit akileraarutaannut 2009-mut kisitsisit naatsorsuutit kisitsisitariinnarigallarpaat.

2. Kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit siusinaartumik pensionisianut 50/50-imik aaqqissuussinnermut aningaasartuutitut aaqqiissuteqarnermut iluarsisaapput.

Tabelimi qulaaniittumi takuneqarsinnaavoq kommuninut akileraarutitigut isertitat kommuninullu ataatsimoortumik tapiissutit 2000-imiit 2010-mut ukiuni aalajangersimasuni allanngoriartornerat. Kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit siusinaartumik pensionisianut 50/50-imik aaqqissuussinnermut aningaasartuutitut matusissuteqarnermut iluarsisaapput, taamaaliornermi ataatsimoortumik tapiissutit allanngoriartornerannut piviusorsiornerusumik takussutissaammat.

Tabelimi takuneqarsinnaavoq akileraarutinit ataatsimoortumillu tapiissutinit kommunit isertitaasa takutikkaat ukiuni 2000-imiit 2010-mut agguaqatigiissillugu ukiumut 3,5 %-inik qaffariartoqartartoq. Taamaakkaluartoq akileraarutinit isertitat kiisalu ataatsimoortumik tapiissutit ilaasa qaffariartarneranni annertuunik allanngorartoqartarpoq. Taamaalilluni kommuninut ataatsimoortumik tapiissutini takuneqarsinnaavoq ukiumut agguaqatigiissillugu 0,7 %-inik annikitsuinnarmik qaffariartoqartartoq, kommunilli kommuninut ataatsimoortumik akileraarutinit ingerlatseqatigiiffiillu aamma pissarsianit akileraarutinit isertitaat taamatut ukiumut 10 %-erluinnangajannik qaffariarsimallutik.

Ukiuni 2000-imiit 2010-mut kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit annertussusaanni annikitsuinnarmik qaffariarneq arlalinnik pissuteqarpoq. Pissutaanersaavoq kommunit immikkut ilinniartitaanermut suliniutinut akileeqataanerat, tassani kommunit 2006-imi 12,3 mio. koruuninik akileeqataallutik 77,7 mio. koruuninut qaffariartortunik 2009-miit ataatsimoortumik tapiissutit annikillisinneqarnerisigut. Taamatuttaaq 2010-miit ataatsimoortumik tapiissutit 30 mio. koruuninik ikilisinneqarput Naalakkersuisut tulleriarineratigut aningaasaqarnermut politikikkut ataatsimut isigalugu sipaaruteqarnerup Inatsisartunit akuersissutigineqartup kingunerisaanik.

Akileraartitseriaatsimik ilusilersuinertaaq ukiuni 2000-imiit 2010-mut kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit annikitsuinnarmik qaffariarsimanerannut nassuiaatigineqarsinnaavoq. Taamaalilluni inuit akileraarutaannit akileraarutinit isertitat tamarmiusut, kommuninut ataatsimoortumik akileraarutit kiisalu ingerlatseqatigiiffiit pissarsianillu akileraarutit ullumikkut 75 %-ii kommuninut pisassanngortinneqartarput, taamaallaalli akileraarutinit isertitat 25 %-ii nunap karsianut pisassanngortinneqartarlutik, tassa nuna tamakkerlugu 11 %-inik akileraarutitigut. Tamakku kinguneraat assersuutigalugu Inatsisartut akeqanngitsumik biileqartitaasarneq annertunerusunik akileraaruserneqassasoq akuersissutigigaluarpassuk, taava annertunerusunik akileraaruserneqassasoq akileraarutinit pissarsiat 75 %-iisa missaat kommuninut tuttalissagaluarput.

Inatsisartut sunniutilimmik akileraartarnermut politikkeqalersinnaassappata kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit akeqanngitsumik biileqartitaasarneq annertunerusumik akileraaruserneqassasoq kingunerisaanik kommunit akileraarutinit isertitanit pissarsiarineruligaattut annikillisinneqassapput. Taamaalilluni kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit 2010-miit 6 mio. koruuninik ikilisinneqassapput akeqanngitsumik

biileqartitaanerup annertunerusunik akileraarusigaasalerneratigut kommunit isertitaqarnerulernerata kingunerisaanik.

Tamannattaaq atuuppoq assersuutigalugu utoqqalinersianut akiliutigineqartartut qaffanneqarnerisigut, tassani Namminersorlutik Oqartussat kommunillu 90/10 % tunngavigalugu aningaasartuutit aningaasalersugarimmatigit, annertussutsit qaffanneqarnerisa kingunerisaannik kommunit akileraarutinit isertitanik tigusartagaasigut pissarsiarineqartartutulli ataatsimoortumik tapiissutit annikillisinneqarlutik.

Kommuninut ataatsimoortumik akileraarutinit kommunit isertitarisartagaasa annertuumik qaffannerannut pissutaatinneqarsinnaavoq akileraartarnermik iluarsaaqqinneq, 2005-imiit atuutilersumik atulersinneqartoq. Akileraartarnermik iluarsaaqqinnerup kinguneraa inummut ilanngaatip 38.000 koruuniniit 48.000 koruuninut qaffanneqarnera kommuninullu ataatsimoortumik akileraarutit 4 %-imiit 6 %-imut qaffanneqarnerat, tamanna pissutaalluni kommuninut ataatsimoortumik akileraarutinit kommunit isertitaasa annertuumik qaffariarnera ukiuni 2000-imiit 2010-mut.

Akileraartarnermik iluarsaaqqinneq innaallagissap, erngup kiassarnerullu assigiimmik akeqartitaanerisa atorunnaarsinneqarnerannut atatillugu piviusunngortinneqarpoq, inuit nunaqarfinni isorliunerusunilu isertitakitsut inummut ilanngaatip qaffanneqarneratigut innaallagissamut, imermut kiassarnermullu akisunerussutinut taperneqartalerlutik.

Namminersorlutik Oqartussat isertitaasa allanngoriartornerat

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pingaarnertut isertitarisartagaat naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutigisarpai taamatullu toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu akileraarutinit isertitat. Toqqaannartumik akileraarutinit isertitat tasaanerupput nuna tamakkerlugu akileraarutit 11 % toqqaannanngitsumillu akileraarutinit isertitat akitsuutineersuullutik, soorlu motorinut, raajanut eqqussukkanullu akitsuutineersuullutik pingaartumik imigassamiit tupamiillu. Toqqaannartumik akileraarutit toqqaannanngitsumillu akileraarutit siunertamut kontoni 24.10-mi aamma 24.11-mi aningaasanut inatsimiittuni takuneqarsinnaapput.

2010-mut aningaasanut inatsimmi naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutaanit 2010-mi 3.495 mio. koruunit isertitarineqassapput, toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu akileraarutinit isertitat missingersuusiorneqarsimallutik 892 aamma 809 mio. koruuninut. Taamaalillutik isertitassat taakku katillugit 5.196 mio. koruuninik amerlassuseqarput, taakku Namminersorlutik Oqartussat 2010-mi tamakkerlugit missingersuusiaralugit isertitaasa katillugit 6.035 mio. koruuniusut 86 %-eraat.

Tabelimi ataaniittumi Namminersorlutik Oqartussat ukiuni 2000-imiit 2010-mut ukiuni toqqakkani naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutaanit kiisalu toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu akileraarutinit isertitarisartagaasa allanngoriartornerat takuneqarsinnaavoq.

Namminersorlutik Oqartussat toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu akileraarutinit taamatullu naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutaanit isertitarisartagaat

(mio. koruuninngorlugit)	A 2000	A 2002	A 2004	A 2006	A 2008	M 2009	M 2010	Agguaqat. uk. qaffariaat
Toqq. akileraarutit	685	744	777	780	876	848	892	2,7 %

Toqqaannanng. akileraar.	685	655	628	657	792	782	809	1,7 %
Naal. ataats. tapissutai	2.725	2.877	3.006	3.120	3.301	3.439	3.495	2,5 %
Katillugit	4.095	4.276	4.411	4.557	4.969	5.069	5.196	2,4 %

Tabelimi takuneqarsinnaavoq Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutaanit aamma toqqaannartumik toqqaannanngitsumillu akileraarutinit isertitaasa takutikkaat ukiuni 2000-imiit 2010-mut agguaqatigiissillugu ukiumut 2,4 %-inik qaffariaateqartoqartarsimasoq, taakku ukiuni taakkunani kommunit isertitaasa 3,5 %-inik allanngoriaateqartarsimanerannit annikinnerullutik.

Toqqaannartuunngitsuminguna akileraarutini pingaartumik annertusiartorneq piffissami annikitsuinnarmik annertusiartornermik takutitsisoq. Toqqaannartuunngitsumik akileraarutinit isertitat amerlanerpaartaat pingaartumik imigassanik aalakoornartulinnik tupanillu eqqussuinnermut akitsuutineersuupput. Taamaalilluni ukioq 2000-imi eqqussuinnermut akitsuutit 537 mio. koruuninik annertussuseqarput, taakku 2010-mut aningaasanut inatsimmi 2010-mi 578 mio. koruuninik pissarsissutaanissaat missingersuusionerqarsimalluni. Taamaappoq naak eqqussukkanut akitsuutit 2007-imi qaffanneqaraluartut.

Taamatuttaaq tabelimi takuneqarsinnaavoq naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutai ukiuni 2000-imiit 2010-mut ukiumut 2,5 %-inik qaffariaateqartarsimasut. Naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutai Namminersorlutik Oqartussat isertitaasa tamarmiusut 55 %-eraat. Naalagaaffiup tapiissutaasa annertussusiat Danmarkimi akit aningaasarsiallu allanngoriartornerat malillugu iluarsivigineqartarpoq, taamaammat naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutai pissusiviusutigut amerleriartanngillat, tamanna kommunit akileraarutinit isertitaannit allaaneruvoq, taakku kommunit pingaarnepaatut isertitaqaatigisarlugit.

Pingaarnertut oqaatigineqarsinnaavoq kommunit isertitaat ukiuni 2000-imiit 2010-mut Namminersorlutik Oqartussat isertitaannit annertusiartornerusimasut. Naak kommuninut ataatsimoortumik tapiissutaasartut ukiuni taakkunani ataatsimut isigalugit 100 mio. koruunit sinnerlugit ikilisinneqarsimagaluartut kommunit 2009-miit immikkut ittumik ilinniartitaanerup sulissutigineqarneranut 77,7 mio. koruuninik akileeqataasimagaluartut taamatullu ataatsimoortumik tapiissutit 2010-miit 30 mio. koruuninik ikilisinneqarlugit.

Naalakkersuisut pissusissamisoorsoraat kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat ukiut ingerlaneranni isertitamikkut assigiiaarnerusumik annertusiartortitsissappata. Taamaaliornikkut qulakkeerinneqataaffiginiarlugu atugarissaarnerunissamik suliassaqarfiit ataasiakkaat kommuninut aamma Namminersorlutik Oqartussanit isumagineqartartut atugarissaarnermi assigiiaakannersumik ineriartornermik nalaataqarnerat.

Tamakku tunngavigalugit Naalakkersuisut isumaqarput 2010-miit ataatsimoortumik tapiissutinik tullerriarinnikkut 30 mio. koruuninik ikilisitsineq pissusissamisoortoq siunertamullu naapertuulluni.

Kommunit akornanni isertitanik agguaassisarneq

Ataatsimoortumik tapiissutinik agguaassisarneq akerlaarutinillu naligiissitsisarneq

Kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit 2010-mi 789,3 mio. koruuniupput. Ataatsimut tapiissutit agguaanneqartarput kommunini ataasiakkaani pilersugassanik nammatassat innutaasullu amerlassusii tunngavigalugit ataatsimut isigalugu kommunit taamatut angissusii tunngavigalugit. Pilersugassanik nammatassat inuit sulisinnaasutut ukiullit 18-iniit 64-inut ukiullit amerlassusiinut naleqqiullugu meeqqat inuusuttullu (0-imiit 17-inut ukiullit) utoqqaallu (65-iniit qummut ukiullit) amerlassusiisut paasineqassapput.

Pilersugassanik nammatassat taamaalillutik tassaapput innuttaasut pilersorneqartussatut isumaqarfigineqartut innuttaasunut sulisinnaasutut ukiulinnut naleqqiullugit. Kommunit ataatsimut isigalugu meeqqanut, inuusuttunut utoqqarnullu annertuunik aningaasartuuteqartarput assersuutigalugu makkununga; ulluunerani paaqqinnittarfiit, atuarfiit utoqqarnillu isumaginniffiit. Taamatut kommunit innuttaasunut sulisinnaasutut ukiulinnut aningaasartuutigisartagaat annikitsuupput. Taamaamat ataatsimoortunik tapiissutinik agguaassisarneq aningaasartuutitut kommunini innuttaasut ukioqqortussutsikkut agguarsimanerata kingunerisaanut aningaasartuutaasartunut naleqqiullugu pissusissamisoorpoq.

Kommunip ataatsimoortumik tapiissutit qaffariarnerat malugisarpaa meeqqat, inuusuttut utoqqaallu kommunimut nuukkaangata. Tamatumunnga pissutaavoq innuttaasut amerlassusiata pilersugassanillu nammatassat kommunimi amerleriarnerat.

Kommunip ataatsimoortumik tapiissutit annikilleriarnerat malugisarpaa inuk sulisinnaasutut ukiulik kommunimut nuukkaangat. Ataatsimoortumik tapiissutit innuttaasut amerleriarnerata kingunerisaanik amerleriartarput, kisiannili qaffariaat taanna pilersugassanik nammatassat annikilleriarnerannik illuatungilerneqartarpoq.

Tabelimi matuma ataaniittumi kommuninut pilersugassanik nammatassat takuneqarsinnaapput 1. januar 2009-mi innuttaasut amerlassusiata aallaavigalugu. Naleqqersuutigalugu kisitsisitut allassimapput naleqqersuutip 100-p assigalugu Kalaallit Nunaannut ataatsimut isigalugu pilersugassanik nammatassat.

Kommunini pilersugassanik nammatassat

Pr. 1. januar 2009

Naleqq.

Kommune Kujalleq	102,9
Kommuneqarfik Sermersooq	88,4
Qeqqata Kommunia	101,1
Qaasuitsup Kommunia	111,9
Kalaallit Nunaat - katillugit	100,0

Tabeli qulaaniittoq aamma ataatsimoortunik tapiissutinik agguaariaaseq allaaserineqartoq aallaavigissagaanni imaappoq Kommuneqarfik Sermersooq kommuninut pingasunut allanut naleqqiullugu innuttaasumut ataatsimut annikinnerungaartunik ataatsimoortumik tapiissutisartoq. Kommuneqarfik Sermersuumi pilersugassanik nammatassat annikitsuinnaanerannut pissutaavoq Nuup illoqarfiani sulisartut tikisitat katersuussimanerat. Taamatuttaaq oqaatigineqassaaq Qaasuitsup Kommuniani pilersugassanik nammatassat annertummata, taamaalilluni Qaasuitsup Kommunia kommuninut pingasunut allanut

naleqqiullugu innuttaasumut ataatsimut annertunungaatsiartunik ataatsimoortunik tapiissutisarluni.

Kalaallit Nunaanni kommunini akileraarutininik naligiissitsisarneq atuuttoq ukuninnga pingasunik kinguneqartarpoq:

1. Inuit akileraarutaannik naligiissitsisarneq tassani kommunit isertitatigut tunngavigisatik agguaqatigiissitsinermit 90 %-imik minnerugaangata/ agguaqatigiissitsinermit 115 %-imik annerugaangata tiguisarlutik/tunniussisarlutik. Isertitanut tunngavigineqartoq kommunimi akileraarutit 20-miitillugit naatsorsorneqartarpoq, taanna ilanngaassisarnermut procentit appasinnerpaartarimmassuk.
2. Kommuninut ataatsimoortumik akileraarutit kommuninut ataatsimoortumik tapiissutinut ilusiliussakkut agguanneqartarput.
3. Ingerlatseqatigiiffiit pissarsianillu akileraarutit kommuninut ataatsimoortumik tapiissutinut ilusiliussakkut agguanneqartarput.

Kommunit inuit akileraarutaannit isertitaat kommunimut akileraarutineersuupput, taakku 2010-mi Qeqqata Kommuniani Kommuneqarfik Sermersuumilu 25 %-iupput, Kommuni Kujallermi Qaasuitsup Kommunianilu 27 %-iullutik. Inuit akileraarutaannit pissarsiat naligiissinneqartarput siuliini imm. 1-imi allaaserineqartutut.

2010-mut inuit akileraarutaannik naligiissitsinerup kingunerissavaa Kommuneqarfik Sermersuup aqqissuussinermit 78,9 mio. koruuninik tunniussaqaqarnera taakkunanga Kommuni Kujalleq 4,3 mio. koruuninik tigusaqassalluni Qaasuitsullu Kommunian 74,6 mio. koruuninik tigusaqassalluni.

Kommuninut ataatsimoortumik akileraarutit taamatullu ingerlatseqatigiiffiit pissarsianillu akileraarutit kommuninut ataatsimoortumik tapiissutitulli agguanneqartarput.

Kommuninut ataatsimoortumik akileraarutit 6 %-iupput. Kommuninut ataatsimoortumik akileraarutinit pissarsiat agguassassat 2010-mi 452,7 mio. koruuninik amerlassuseqarput. Pissarsiat taakku annertussuserisartagaat ukiumiit ukiumut allanngorartarput. Taamaallilluni 2009-mi pissarsiat 359,6 mio. koruuniupput 2008-mi 410,0 mio. koruuninik amerlassuseqarlutik. Kommuninut ataatsimoortumik akileraarutinit pissarsiat nikerartumik annertussuseqartarnerannut pissutaavoq ukiunit akileraarfiusunit siuliinit inaarsaanermut iluarsiiisuteqartoqartarnera. Ingerlatseqatigiiffinit pissarsianillu akileraarutinit pissarsiat 2010-mi 100,1 mio. koruuniupput.

Ataatsimoortumik tapiissutinik akileraarutinullu naligiissitsissutit agguanneqarnerisa ataatsimut isigalugu kingunerisarpaat Kommuneqarfik Sermersuup pingaartumik Qaasuitsup Kommunianut akileeqataasarnera annikinnerusunillu Kommuni Kujallermit. Tamatumunnga pissutaavoq Kommuneqarfik Sermersuumi annertunerusunik isertitatigut tunngavissaqartoqarnera kiisalu kommuninut allanut taamatullu pingaartumik Qaasuitsup Kommunianut naleqqiullugu kommuninut pilersugassanik nammatassat annikinnerunerat.

Kommunit akornanni isertitat agguanneqartarnerata allanngortinneqarnissaanik siunnersuut

Ataatsimoortumik tapiissutinik, kommuninut ataatsimoortumik tapiissutinik kiisalu ingerlatseqatigiiffinit pissarsianullu akileraarutinik agguaassisarnermi kommuni utoqqaassutsikkut agguarsimaneq tamatumalu malitsigisaanik aningaasartuutit malinneqartartut taava inuit akileraarutaannik naligiitsitsisarneq imaanneruvoq innuttaasut assigiinngiiaartumik atugarissaarneq kommunini malugisarlugu, tassani Kommuneqarfik Sermersooq kommunimi annertuunik isertitaqarfiusartoq appassisumik kommunit akileraartitsisarluni peqatigitillugulu qaffasissumik atugarissaarfiulluni kommuninut allanut naleqqiullugu, takuuk kommunit missingersuutaat pillugit immikkoortoq.

Innutaasut katitigaanerata allanngoriartornera pillugu immikkoortortami nassuiarneqarpoq Kommuneqarfik Sermersooq ukiuni kingullerni inuttusiartorsimasoq Qaasuitsup Kommunian taamatut annertussusilimmik inukilliartorsimalluni.

Kommuneqarfik Sermersuumi inuttusiartornerata kinguneraa kommunip sullissiviisa kommunimi annertusarneqartariaqalernerat. Taamatutaaq Qaasuitsup Kommuniani ataatsimut sullissiviit inukilliartornerata kingunerisaanik naleqqussarneqartariaqarput.

Qaasuitsup kommuniani sullissivinnik ikilisaalluni naleqqussaanissaq piffissami sivikitsuinnarmi naammassiuminaassaaq. Taamatutaaq Kommuneqarfik Sermersuumi inuttusiartornerata kinguneraa piffissap ingerlanerani annertuunik ingerlataqarnikkut annertuunik iluaqutissarsinissaq.

Qulaani allasimasut kiisalu kommunini assigiinngiiaartunik atugarissaartitsinerup pisariaqalersissinnaavaa kommunit akornanni isertitat agguanneqartarnerata naleqqussarneqartariaqalernerata, taamaalilluni Kommuneqarfik Sermersooq ullumikkornit kommuninut allanut annertunerusumik ikiuuttalerluni taamatutaaq pingaartumik immikkut Qaasuitsup Kommunianut.

Isertitat agguanneqartarnerata allanngortinneqarneratigut kommunit akornanni annertunerusumik naligiissitsisarnerup qanoq ililluni qulakkeerneqarnissaanut siunnersuutaavoq ataatsimoortumik tapiissutit, kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit aamma ingerlatseqatigiiffiit pissarsianullu akileraarutit agguanneqarneranni pilersuineramik nammatassat annertunerusumik oqimaalutarneqartalernissaat. Tabelimi ataaniittumi pilersuinermi nammatassat tunngavissaq 1,1-imi ersersinneqarput naleqqersuutinngortinneqanngikkallartillugu.

Pilersuinermi nammatassat tunngavissaq 1,1-imi ersersinneqarnerat

1. januar 2009-mi	Naleqq.
Kommune Kujalleq	103,2
Kommuneqarfik Sermersooq	87,2
Qeqqata Kommunian	101,1
Qaasuitsup Kommunian	113,1
Kalaallit Nunaat - katillugit	100,0

Oqaasertaliussat: Pilersuinikkut nammatassat tunngavissaq 1,1-imi ersersinneqarput tulliullugulu naleqqersorneqarlutik.

Isumaqartoqarpoq ataatsimoortumik tapiissutit, kommuninut ataatsimoortumik akileraarutit kiisalu ingerlatseqatigiiffiit pissarsianullu akileraarutit ukiumi ataatsimi agguaassassat

inernerat 1,3 mia. koruuninik annertussuseqartoq, taakkulu agguanneqartassasut pilersuinermi nammatassat pingartinnerullugit, soorluni qulaani taaneqareersoq, taava Kommuneqarfik Sermersooq agguassinermi 5,5 mio. koruuninik ikinnerusunik tigusaqartalissaaq Qaasuitsup Kommuniali paarlattuanik 5,0 mio. koruuninik amerlanerusunik tigusaqartalissalluni. Kommuni Kujallermut aamma Qeqqata Kommunianut sunniutaasussat killeqassapput 1,3 mia. koruunit agguanneqarneranni taakku 0,4 aamma 0,1 mio. koruuninik amerlanerusunik tigusaqartalissammata.

1,1-imut taarsiullugu tunngavissaq 1,2 atorqeqassappat aningaasat qulaani taaneqartut kommuninut ataasiakkaanut taamatut marloriaatingajannussapput.

Missingersuutit naatsorsuutillu kisitsisitaat pingaarnertit

Nunami Namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik kommuninut aningaasaqarnermut paasissutissanik pissarsiniarsimavoq.

Missingersuutit 2009 aamma naatsorsuutit 2009

Kommunit missingersuutaat 2009 aamma 2009-mi naatsorsuutissatut ilimagineqartut mio. koruuninngorlugit

Konto	KK	KK	KS	KS	QE	QE	QA	QA
	M-09	N-09	M-09	N-09	M-09	N-09	M-09	N-09

1 allaffissorneq

2 teknik

3 suliff./inuussutiss.

4 isumaginninneq

5 ilinniart./kultur

6 pilersuineq

7 sanaartorneq

80 isertitat

Sinneqartoorutit

Amigartoorutit

KK: Kommune Kujalleq

KS: Kommuneqarfik Sermersooq

QE: Qeqqata Kommunian

QA: Qaasuitsup Kommunian

M-09: 2009-mut missingersuutit akuersissutigineqaaqartut oktober/november 2008-mi

OBS: N-09 2009-mut naatsorsuutit inernerat, kisitsisit taakku taamaakkallarput naatsorsuutillu inernerata akuersissutigineqarnissaa utaqqimaarneqarpoq

Tabelini qulaaniittuni kisitsisinik ilanngussisoqanngilaq 2009-imi naatsorsuutit naammassinissaat utaqqineqarmat. Naatsorsuutigineqarsinnaavoq tabeli kommunimut kommunimut nikerarumaartoq tassa missingersuutaqqaartut taavalu naatsorsuutit ukiumoortut inernerit taakkulu kommunit ataasiakkaat tunngavigalugit qanimut mississuisariaqassapput. (Taaguutit KK, KS, QE aamma QA atorqeqassanngillat!)

Naatsorsuutit 2009 aamma missingersuutit 2010

Tabel: 2009-mut naatsorsuutaagallartut aamma 2010-mut missingersuutit mio koruuninngorlugit

Konto	KK	KK	KS	KS	QE	QE	QA	QA
	R-09	B-10	R-09	B-10	R-09	B-10	R-09	B-10

1

allaffissorneq

4

isumaginninn.

7.

sanaartorneq

80

inuit akileraar.

81

ingerlats. Akil.

Tabelini qulaaniittuni kisitsisinik ilanngussisoqanngilaq 2009-imi naatsorsuutit naammassinissaat utaqqineqarmat. 2009-imi naatsorsuutit kiisalu 2010-imut missingersuutit annertuumik nikinganeqarpata taava 2010-mut missingersuutit pimoorullugu nalilersoqqinneqarnissaat eqqarsaatigineqartariaqassaaq. . (Taaguutit KK, KS, QE aamma QA atorqeassanngillat)

Innuttaasumut isertitat aningaasartuutillu 2009-mi

Kisitsisit pingaarnertit

Kommunitoqqat 18-iusut assigiinngiaartumik annertussusilimmik kisitsisit pingaarnertit KANUKOKA-p ukiut tamaasa suliarisagaat atortarsimavaat. Kisitsisit pingaarnertit KANUKOKA-p quppersagaani takuneqarsinnaapput.

Kisitsisit pingaarnertit atornerisigut periarfissaqalersarpoq kommunit akornanni sanilliussinissamut.

Atoruminartuutitsiniarnermik pissuteqartunik taamaallaat innuttaasunut ataasiakkaanut kisitsisit pingaarnertit suliarineqarsimapput. Susassaqarfiit ilaanni pissusissamisoornerussaag atuisunut ataasiakkaanut aningaasartuutitut kisitsisinik pingaarnernik suliaqassalluni assersuutigalugu meeqqat atuarfiannut isumaginninnermullu tunngassuteqartuni.

Kisitsisittaaq pingaarnertit kommunimi naalakkersuinermik suliallit sullissinissamik toqqagaannut atatillugit isigineqartariaqarput.

Sullissinerit atugaanerannik imarisaannillu (benchmarking) kommunit sisamaasut akornanni sanilliussineq suliaqarfinni assigiinngitsuni siunissami sullissinerup qanoq ittuunissaata aalajangersarneqarneranut atatillugu pingaaruteqarsinnaavortaaq.

Sullissinerup imarisaata saniatigut nunami sumiinnermi innuttaasullu katitigaaneranni pissutsit kisitsisinik pingaarnernik taakkuninnga atuinermut atatillugu pingaaruteqarput.

Kisitsisinik pingaarnernik atuinermut atatillugu killissaqarpoq kommunit kontolersueriaatsit assigiinngitsut atortarsimassappatigut imaluunniit nunami sumiinnermi pissutsit annertuumik assigiinngissuteqarsimangippata.

Kisitsisinik pingaarnernik atuneq naliliisarlungi misissuineranut siunertanut kaammattuutigineqarsinnaavoq kommunit akornanni taamatullu nunaqarfiit ataasiakkaat akornanni kommunini ataasiakkaani.

Missingersuutit 2009 – Innuttaasunut ataasiakkaanut Kr.

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup
1 ALLAFFISSORNEQ				

Missingersuusaaqqaartut	9.061	10.943	9.414	9.819
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	9.131	11.188	9.503	9.662
2 TEKNIKIMUT TUNNGASUT				
Missingersuusaaqqaartut	3.848	2.904	3.889	3.487
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	3.872	2.806	3.486	3.279
3 SULIFFEQARNERMUT INUUSSUTISSARSIORNERMULLU TUNNGASUT				
Missingersuusaaqqaartut	3.569	2.351	1.917	2.832
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	3.599	2.393	2.080	3.412
4 ISUMAGINNINNERMUT TUNNGASUT				
Missingersuusaaqqaartut	14.865	13.810	10.876	12.941
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	14.597	13.810	11.031	13.054
5 ILINNIARTITAANEQ KULTURILU				
Missingersuusaaqqaartut	18.963	20.845	21.733	20.983
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	19.229	20.687	21.596	19.932
6 PILERSUINERMI SULIFFEQARFIIT				
Missingersuusaaqqaartut	275	778	907	867
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	275	815	1.036	835
INGERLATSINERMUT ANINGAASART. KAT.				
Missingersuusaaqqaartut	50.580	51.630	48.736	50.929
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	50.703	51.698	48.732	50.175
7 SANAARTORNERMUT TUNNGASUT				
Missingersuusaaqqaartut	2.889	14.056	6.574	4.092
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	5.814	12.568	6.709	3.538
8 ISERTITAT ERNIALLU				
Missingersuusaaqqaartut	-54.267	-60.294	-55.284	-55.021
Missingersuutit iluars. pr. 18/1 2010	-54.398	-60.300	-55.776	-55.008

Paasisutissarsiffik: KR-DATAANALYSE

Tabelini takuneqarsinnaavoq kommunit sisamaasut akornanni aningaasartuutit assigiinngitsorujussuusut. Kommunini ataasiakkaani illoqarfiit nunaqarfiillu ataasiakkaat akornanni atuineq sammeneqarsimanngilaq.

Isertitat atorneqarsinnaasut

Tassani 2009-mut missingersuutit iluarsisat malillugit aningaasat innuttaasunut ataasiakkaanut atorneqarsinnaasut taaneqarput.

Imaaliortoqarusussimavortaaq aningaasat qassit innuttaasunut ataasiakkaanut atorneqarsinnaanersut taallugit kommunit sisamaasut kommunimut akileraarutit assigiimmik procenteqartissimasuuppatigit.

Aningaasanut innuttaasunut ataasiakkaanut atorneqarsinnaasunut ilaapput inuttut isertitanit akileraarutit, ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaat, nalinginnaasumik tapiissutit naligiissitsinerillu, erniat, aningaasaatinit iluanaarutit isertitallu allat.

Tabelini marluusuni takuneqarsinnaavoq innuttaasunut ataasiakkaanut kommunip pissarissaarnerusup kommunillu pissakinnerusup akornanni annertuumik assigiinngissuteqartoq.

Missingersuutit iluarsisat 2009 – innuttaasumut Kr.

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup
8 ISERTITAT ERNIALLU				
Inuttut isertitanit akileraar.	-28.071	-41.031	-28.687	-23.828
Isertitat allat *	-26.426	-19.464	-23.998	-31.433
8 ISERTITAT ERNIALLU tamakkerlugit	-54.497	-60.495	-52.685	-55.261
Akileraartarnermut procentit atuuttut 2009	27%	25%	25%	27%

Missingersuutit iluarsisat 2009 – Innuttaasumut kr. (tamarmik naatsorsoqqinneqarput akileraartarnermut procenti 26%-inngorlugu)

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup
8 ISERTITAT ERNIALLU				
Inuttut isertitanit akileraar.	-27.031	-42.673	-29.834	-22.945
Isertitat allat *	-26.426	-19.464	-23.998	-31.433
8 ISERTITAT ERNIALLU tamakkerlugit	-53.457	-62.137	-53.832	-54.378

*) nalikilliliinerit ingerlatsinermilu angusat ilanngunnagit

Paasissutissanik pissarsiffik: KR-DATAANALYSE

Missingersuutit 2009 aamma missingersuutit 2010 innuttaasunut ataasiakkaanut Missingersuutit iluarsisat 2009 missingersuutit 2010-mut sanilliullugit.

KINGUNERISAASUNIK ILUARSIINERIT:
Naatsorsuutit kisitsisitaat ikkunneqassapput.

Oqaasertai iluarsineqassapput missingersuutit kukkunersiukkat 2009-mut aamma naatsorsuutit kisitsisitaat 2009-mut akornanni annertuumik assigiinngissuteqartoqarpat.

Iluarsisat 2009 / missingersuutit 2010 - innuttaasumut Kr.

	Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup
--	----------	------------	---------	------------

1 ALLAFFISSORNEQ				
Missingersuutit iluarsiat 2009	9.131	11.188	9.503	9.662
Missingersuutit 2010	8.689	11.518	9.460	9.982
2 TEKNIKIMUT TUNNGASUT				
Missingersuutit iluarsiat 2009	3.872	2.806	3.486	3.279
Missingersuutit 2010	3.813	2.991	3.598	3.477
3 SULIFFEQARNEQ INUUSSUTISSARSIORN.				
Missingersuutit iluarsiat 2009	3.599	2.393	2.080	3.412
Missingersuutit 2010	3.476	2.470	2.173	2.688
4 ISUMAGINNINNERMUT TUNNGASUT				
Missingersuutit iluarsiat 2009	14.597	13.810	11.031	13.054
Missingersuutit 2010	14.464	14.229	11.346	13.186
5 ILINNIARTITAANEQ KULTURILU				
Missingersuutit iluarsiat 2009	19.229	20.687	21.596	19.932
Missingersuutit 2010	18.550	21.391	22.361	20.540
6 PILERSUINERMUT SULIFFEQARFIIT				
Missingersuutit iluarsiat 2009	275	815	1.036	835
Missingersuutit 2010	209	802	835	897
INGERLATSINERMUT ANING. KATILLUGIT				
Missingersuutit iluarsiat 2009	50.703	51.698	48.732	50.175
Missingersuutit 2010	49.200	53.400	49.772	50.771
7 SANAARTORNERMUT TUNNGASUT				
Missingersuutit iluarsiat 2009	5.814	12.568	6.709	3.538
Missingersuutit 2010	1.153	4.710	7.372	4.056
8 ISERTITAT ERNIALLU				
Missingersuutit iluarsiat 2009	-54.398	-60.300	-55.776	-55.008
Missingersuutit 2010	-54.279	-60.701	-55.519	-55.311

Missingersuutininik paasissutissat pr. 18/1 2010
Paasissutissarsiffik: KR-DATAANALYSE

Tabelitigut takutinneqarpoq 2010-mi Kommuni Kujallermi ataatsimut ingerlatsinermut aningaasartuutit ikileriarnissaat naatsorsuutigineqartoq kommuninili allani pingasuni ataatsimut ingerlatsinermut aningaasartuutit qaffarialaarnissaat naatsorsuutigineqarluni. Kommuni Kujallermi aamma Kommuneqarfik Sermersuumi sanaartukkanut aningaasartuutitinnut kommunit peqataassutaat annertuumik ikileriassasut naatsorsuutigineqarpoq Qeqqata Kommunianili aningaasartuutit amerleriassallutik.

Kommunini sisamani isertitassat tamarmiusut 2010-mi 2009-misulli qaffasissuseqassasut naatsorsuutigineqarpoq. Missingersuutit iluarsisat 2009-mut ataatsimut isigalugu 2009-mut missingersuuteqqaatulli issapput.

Inuit qinigaannut aningaasartuutit

Inuit qinigaannut aningaasartuutit mio. koruuninngorlugit.

	Naatsorsuutit 2007	Naatsorsuutit 2008	Missingersuutit 2009	Naatsorsuutit 2009
Kommunalbestyrelsit	38.021	38.837	34.477	
Nunaqarfinni aqutsisut	8.203	8.293	7.796	
Aningaasartuutit allat. Inuit qinigaat	4.290	4.425	3.552	
Katillugit inuit qinigaat	50.514	51.565	45.825	

Tabelimi qulaaniittumi erserpoq kommunini inuit qinigaannut aningaasartuutit tamarmiusut 2007-imiit 2008-mut qaffariaallassimasut.

2009-mi ilimagineqarpoq aningaasartuutit 51,565 mio. koruuniniit 45,825 mio. koruuninut katillugit 5,740 mio. koruuninik ikileriassasut.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat oqaatigisimavaat aningaasarsiaannarnit 20 mio. koruunit missaat peerneqarsinnaasut imaassimassappat, kommunini inuit qinigaasa amerlassusii 350-it sinnerluginiit 70-it inorluginut ikilisinneqartut. Taamaassangatitsinerugaluarli Inatsisartut kommunit nunaqarfinni aqutsisut ataannarnissaannik inassuteqarnerannik malinninneratigut allannngortinneqarpoq imaalilluguli nunaqarfinni aqutsisut ikilisillugit. Ullumikkut 72-it kommunalbestyrelsinut ilaasortaapput 106-illu nunaqarfinni aqutsisunut ilaasortaallutik.

Peqatigitillugu Naalakkersuisut kommunerujussuit pilersinneqarnerannut atatillugu kommunit kommunini annertunerusumik akisussaassuseqalernissaq innersuussutigalugu aningaasarsianik qaffaaqqusillutik kaammattuutaat malinniarlugu aalajangerput.

Siuliini allassimasut inerneraat 20 mio. koruuninik sipaarnissaagaluaq piviusunngortinneqanngitsoormat kisiannili 2009-mut missingersuutitinnut tunngatillugu 4,5 mio. koruunit missaanniilerluni. Oqaatigineqassaaq 2008-mut naatsorsuutit imaaliinnarlugit tunngavigineqarsinnaanngimmata, kommunimmi 2008-mi aammattaaq ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat sulinerannut aningaasartuuteqarmata.

Kommunini sisamaasuni sullissinerup tulluarsarneqarnera

Kommunini nutaani sisamaasuni unammilligassat annertuut ilagaat ilagiuassallugulu suliassanut ataasiakkaanut sullissinerup qaffasissusiata tulluarsarnissaat akigititanillu innuttaasunut tamanut assigiimmik akiliisoqartarnissaa kommunip iluani sumi najugaqaraluaanniluunniit. Tamanna pissuteqarpoq pisortat sullissinerat akigititanillu akiliisitsiniartarneq pillugit kommunit ataasiakkaat killeqarfiisa iluanni nalinginnaasumik atuuttumik assigiimmik tunngaveqarnissamik. Kattussuunnissarli sioqqullugu ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat kommunini sisamani kommuninut akileraarutitut procentip annertussusissaa akuersissutigereerpaat.

Maannakkutut isertitat qaffasissuseqartillugit kommuninut aningaasaqarnermut tunngatillugu periarfissaqassanngilaq kommunini nutaani sullissinerup qaffasissusissaata aalajangersarneqarnissaanut siusinnerusukkut kommuniusimasuni qaffasinnerpaamik sullissinerup qaffasissusaatulli.

Kommunitoqqani akigititanik appasinnerpaatulli akigititanik aalajangersaanissaq taamatuttaaq aningaasartuutit aningaasaqarnermut tunngatillugu naammattumik matussutissaqartinnissaanut ajornartorsiutitaqassaaq.

“Kommunit pillugit nassuiaatip” sularineqarneranut atatillugu Nunami Namminermut Pissutsinut immikkoortorta qarfiata kommunaldirektørit sisamaasut attavigisimavai aperalugillu sullissinerup qaffasissusiata tulluarsarneranut atatillugu kommunit sumut killinnersut pingaarnersiukkat tulluuttut iluanni:

- meeqqanut paaqqinnittarfinnut akigitinneqartut
- eqqaavilerinermut akigitinneqartut
- pisortat ikiorsiisarnerannut ikiorsiissutit angissusiinut kiisalu
- utoqqalinersiutilinnut – aammalu siusinaarlutik utoqqalinersiutilinnut tapigitinneqartartut

Kommunit sisamaasut nalunaaruteqarnerat tunngavigalugu nalilerneqarpoq kommunit qulaani pineqartut pillugit sullissinerup qaffasissusiata tulluarsarnerat ingerlalluortoq.

Kommunit suli 1. januar 2009 kattussuutinnginneranni ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat aammalu allanngortitserinermi allaffissornikkut sulisitaasut sullissinerup qaffasissusisiata tulluarsarnissaanut annertuumik piareersarlutik sulisimapput kingusinnerusukkut atugassanik

Naalakkersuisut nassuiaammi takkuttussami sullissinerup tulluarsarneqarnerata ineriartortinneqarera nassuiarumaarpaat.

Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni suliassat agguarsimanerat

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat isumaliutissiissutaat ukiunik tallimanngorlersunik pisoqaassuseqangajalerpoq. Taakku ingerlaneranni Namminersorlutik Oqartussat

pilersinneqarput, nutaanik Inatsisartoqalerluni nutaanillu Naalakkersuisoqalerluni kiisalu sisamanik nutaanik kommunerujussuanngortuni kommunalbestyrelseqalerluni. Nalilerneqarpoq Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni suliassat agguanneqarnissaannut kaammattuutit sulernermit maannamut tunngavigineqarsimasut aammaarlugit naalakkersuinikkut oqallisigineqartariaqartut isummerfigineqarlutillu.

Aaqqissuussaannermit Isumalioqatigiissitap kaammattuutai tunngavigalugit immikkoortumi matumani suliassat ullumikkut Naalakkersuisunit Namminersorlutik Oqartussaniit kommuninut iluaqutissartalimmik nuunneqarsinnaasut allaaserineqassapput.

Tunngavissat makku suliassat nuunneqarnissaannut tunngaviginiarneqarput:

1. Pitsaannerusumik sunniuteqarnerusumillu innuttaasut sullinneqartariaqalerput
2. Marloraammik allaffissorneq atorunnaarsinneqartariaqarpoq
3. Innuttaasut, allassissornikkut aqutsineq naalakkersuinermillu suliallit iluaquserniarlugit paasiuminarsaasoqartariaqarpoq
4. Pisortat suliassanik naammassinniartarneranni sipaartoqartariaqarpoq
5. Aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutit atugassanngortitat suliassanut malinnaasassapput

Namminersorlutik Oqartussaniit kommuninut suliassanik nuussisarnissamut pinngitsoorani piunasaqaataassaaq kommunit sisamat tamarmik uppersarsinnaassammassuk inuit saaffiginnittarfii taamatullu kommunimi suliassaqrfiit tamarmik imatut aaqqissuunneqarsimasut tunngavissat qulaani taaneqartut aallaavigalugit kommunit suliassariligaat naammassisinnaanngorlugit.

Eqqarsaatigineqarsinnaavorli suliassaqrfiit immikkut ittut Namminersorlutik Oqartussat kommuninik ataasiakkaanik suleqateqarlutik ataatsimoorlutik kommuninullunniit sularitittarsinnaagaat, assersuutigalugu suliassaqrfiit aalajangersimasut ingerlanneqarnerat. Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissutit taamaattut nalinginnaasumik suliassanngortitsisarnernut nassuiaammi matumani allaaserineqartunut ilaanngitsutut isigaat.

Suliassanik kommuninut suliassanngortitsiortornermit atatillugu pisariaqassaartaaq suliassaqrfinni tamakkunani naammagittaalliorsinnaanerup nalilersorneqarnissaa. Taamaappoq isumaginninnermit tunngassuteqartuni. Kommunerujussuanngortut suliassatigut naammagittaaliutinik suliassat ilaat nammineq suliassaqrfinni sularisarsinnaassavaat assersuutigalugu ataatsimiitaliani ataavartuni naammagittaaliutinik suliassat sularineqartarnerisigut (qulliunerusunut anngussisinnaaneq).

Naliliisoqarpoq qulliunerusunut anngussisinnaalernikkut naammagittaalliuutip sularineqarneranut piffissaq atorneqartartoq annikillisinneqarsinnaassasoq, kommunimmi innuttaasunut qaninnerpaajummata, oqartussaasullu ikilisinneqassallutik naammagittaalliuutip sularineqarneranut ilanngussuuttartut.

Suliassa qarfiit Namminersorlutik Oqartussat KANUKOKA-llu akornanni isumaqatigiinniutigineqartartut

Suliassa qarfinni matuma kinguliini taagorneqartuni Naalakkersuisut kommunillu 2009-mi maajip qiteqqunneraniilli allaffissornikkut naalakkersuinikkullu suliassat nussorneqarnissaat oqallisigisarsimavaat. Nunamut Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik naalakkersuisoqarfiit attuumassuteqartut Aningaasaqarnermullu Naalakkersuisoqarfik peqatigalugit Namminersorlutik Oqartussat sinnerlugit KANUKOKA-mut isumaqatigiinniartassaaq. Isumaqatigiinniarterit naammassineqaraangata Namminersorlutik Oqartussani KANUKOKA-milu nuussinissaq pillugu naalakkersuinikkut aalajangiisoqartassaaq.

1. Innarluutilinnik isumaginninnermut tunngasut

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat isumaginninnermut tunngasut kommuninut nuunneqassasut. Naalakkersuisut tunngaviatigut tassunga isumaqataapput.

Namminersorlutik Oqartussat kommunillu tunngaviatigut isumaqatigiissutigaat tamakkununga tunngasut kommuninut suliassanngortinneqartariaqarmata. Aallaqqaammut siunertaasimagaluarpoq suliassat paaqqinniffinnut tunngasut ilanngullugit kommunit nutaat pilersinneqarneranni 1. januar 2009-miit atuutilersumik nuunneqassasut. Kingusinnerusuklut kommunit kissaateqarput piffissaq taanna nikisinneqassasoq. Maannakkut isumaqatigiinniarterit ima angusaqarfiutigereerput innarluutilinnik isumaginninnermut tunngasut 1. juli 2010-miit nuunneqarnissaat naatsorsuutigineqalerluni. Nuussisoqalersinnagu tamakkununga tunngasuni tamani aningaasaqarnej inissillugu isumaqatigiinniutigineqaqqaassaaq. Taamatutaaq apeqqutit sulianut allaffissornermullu tunngasut aaqqiivigineqaqqaartariaqassapput.

2. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut tunngasut

Tamakku tassaapput:

A. Meeqqanut inuusuttunullu nuna tamakkerlugu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit

Nuna tamakkerlugu meeqqanut inuusuttunullu aqqanilinnik ulloq unnuarlu angerlarsimaffeqarpoq, illoqarfinni ukunaniittunik, Sisimiut, Qaqortoq, Ilulissat, Uummannaq aamma Ammassalik meeqqanut inuusuttunullu 0-imiit 19-inut ukiulinnut inuuniarnikkut ajornartorsiutilinnut. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit kommuninit tamakkiisumik aningaasalersugaapput. Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitap kaammattuutigaa tamakkununga tunngasut kommuninut isumagisassanngortinneqassasut.

B. Nuna tamakkerlugu innarluutilinnut angerlarsimaffiit

Kalaallit Nunaanni arfinilinnik nuna tamakkerlugu innarluutilinnut angerlarsimaffeqarpoq sisamanillu innarluutilinnut immikkoortotaqarfeqarluni tassa innarluutilinnut 0-imiit 62-inut ukiulinnut. Angerlarsimaffiit aalajangersimasunut tunngassuteqartorujussuupput, atorneqarsinnaaffiillu kommunit nunamut agguarsimaneriligaannut naleqquttuunngilaq. Aaqqissuussaanermut isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat tamakkununga tunngasut kommuninngortunut isumagisassanngortinneqassasut, kisiannili innarluutilinnut angerlarsimaffiit kommunit ataatsimoorlutik ingerlateqatigiiffiannit ingerlanneqarlutik.

Naalakkersuisut tunngaviatigut isumaqatigaat nuna tamakkerlugu ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit meeqqanut inuusuttunullu taamatullumi innarluutilinnut kommuninut isumagisassanngortinneqarsinnaanerata, eqqarsaatigineqartariaqarlunili siusippallaannginnerseq maannakkuugallartoq tamakkununnga tunngasut tunniunneqassappata, tassami innarluutilinnik isumaginninneq 1. juli 2010-mi isumagisassanngortinneqassammat. Innarluutilinnik isumaginninnermut tunngasut tunniunneqarnerata sungiunneqarnissaanut piffissaliisoqartariaqarpoq, ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit isumagisassanngortinneqarnissaat eqqarsaatigilersinnagu.

Naalakkersuisut isumaqarputtaaq kommuninit ataatsimoorullugu ingerlatsinnermut ingerlatseqatigiiffimmik pilersitsineq ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit ingerlanneqarnerata suliarinissaanut naleqquttuunngitsoq. Taarsiullugu aaqqiisoqartariaqarpoq taamaalippat kommuninit ataatsimoorlutik isumaqatigiissutigisinnaassammasuk qanoq ingerlatsisoqassanersoq. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnik nakkutilliineq Namminersorlutik Oqartussanut suliassaaginnartariaqarpoq.

Kommunini aqutsinnermut inatsit ullumikkut periarfissaqartitsinngilaq isumaginninnermut tunngassuteqartuni kommuninit ataatsimoorussaannik ingerlatsinnermut ingerlatseqatigiiffiliornissamut. Isumaginninnermut tunngassuteqartuni kommuninit ataatsimoorullugit ingerlatseqatigiiffiliorqassappat inatsisit allanngortinneqaaqartariaqassapput pisortat suliassaat kommuninit ataatsimoorullugit akisussaaffigineqalersinneqassappata.

3. Imerajuttunik katsorsaasarneq

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitap kaammattuutigaa tamakkununnga tunngasut kommuninut tunniunneqassasut. Aallaqqaammut siunertaagalarpoq suliassat paaqqinnittarfinnut ilanngullugit kommuninik nutaanik pilersitsinnermi 1. januar 2009-miit atuutilersumik nuunneqassasut.

Naalakkersuisut tunngaviatigut tamatumunnga isumaqataapput.

Taamaattoq KANUKOKA-p 18. december 2009-meersunik allagaqarluni nalunaarutigaa imerajuttunik katsorsaasarneq Namminersorlutik Oqartussaniiginnartariaqartoq tamakkununnga tunngasut pisariaqartitat naapertorlugit malittarisassaqartitaalernissaasa tungaanut. Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfiup imerajuttunik katsorsaasarnerup sammisatut ulloqartinneqarnissaa piareersalerpaa KANUKOKA-p kommunineersullu peqataaffigisassaat imerajuttunik katsorsaasartunut ilinniarsimanissamik piumasaqaatit imerajuttunillu katsorsaanissamut neqeroorutit assigiinngitsut tassani oqallisineqassallutik.

Sammisaqarluni ulloqartitsinissakkut siunertaavoq imerajuttunik katsorsaasarnerup kommuninut ingerlatassanngortinneqarnissaanut tunngavissat oqaasertalersorneqarnissaat.

4. Peqqissaaneq

Aaqqissuussaanermut isumalioqatigiissitap kaammattuutigaat tamakku kommuninut suliassanngortinneqassasut.

Naalackersuisut tamatumunnga isumaqataangillat.

5. Angerlarsimaffinni peqqissaasoqarneq

Aaqqissuussaanermut isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat tamakku kommuninut suliassanngortinneqassasut.

Naalackersuisut tunngaviatigut isumaqatigaat tamanna illoqarfinni anginerusuni pissusissamisussamat, mikinerusunili tamakkununnga tunngasunut sulisussarsiortarneq paaqqinnittarfinnut utoqqaallu illuinut suliamik ilinniarsimasutulli ajornartorsiutaassaaq, tassa angerlarsimaffinnut ornigullutik peqqissaasut maannakkut inuttaarutissagaluarpata.

6. Annertuumik immikkut ilinniartitsineq, taamatuttaaq Pædagogisk Psykologisk Rådgivning

Aaqqissuussaanermut isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat tamakku kommuninut suliassanngortinneqassasut.

Naalackersuisut tamatumunnga tunngaviatigut isumaqataapput.

Suliassa qarfiit allat

Immikkoortortami tassani Aaqqissuussaanermut Ataatsimiititaliap kaammattuutaa kiisalu Naalackersuisut maannakkut suliassat qanoq ilillugit pitsaanerpaamik naammassineqartarnissaannut isummersimanerat taakkartorneqassapput.

Isumaginninnermut tunngassuteqartuni suliassat

Aaqqissuussaanermut Ataatsimiititaliat isumaliutissiisummi allapput pingaartikkitsik Isumaginninnermut tunngassuteqartunut akisussaaffiup ataatsimut katersorneqarnissaa. Suliassa qarfinnik tamanik kommuninut tunniussinikkut suliامت tunngassutillit anginerusut pilersinneqassapput tamatuma kingunerissallugu sulianik ingerlatsisarnerup ilitersuisarnerullu piginnaaneqarfigineqalernerat. Inoqarfinni tamani innuttaasut najukkami sullissinnermut qitiusoqarfik aqutigalugu sullissineq pisinnaatitaaffigisartik pisinnaalissavaat.

Sulianik ingerlatsisarneq tamakkerlugu kommuninut nuunneqareerpoq. Namminersorlutik Oqartussat aningaasalersuisuuginnarput. Kommunit isumaginninnermi ikiorsiissutaasartut akilertarpaat taamaalereeraangallu Namminersorlutik Oqartussani utertitsiffigineqartarlutik.

Naalackersuisut isumaqarput aningaasaqarnermik tunniussinerup kingunerissanngikkaa suliامت tunngassutillit annerusut pilersinneqarnerat, isumaqarlutillu pitsaanerpaassasoq ikiorsiissutaasartut pillugit aningaasaqarneq Namminersorlutik Oqartussaniiginnassappat.

Meeqqanut tapiissutit meeqqanullu akilersuutit

Aaqqissuussinerit Namminersorlutik Oqartussanit tamakkiisumik aningaasalersugaapput Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigissitalllu malillugit kommuninut nutaanut nuunneqartariaqarlutik. Taamatuttaaq Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat

kaammattuutigaat ingerlaannartumik aalajangiisalnissaq meeqqanullu tapiissutit akiliutigineqartalernissaat sulissutigineqartariaqartut. Meeqqanut tapiissutit ingerlaannartumik akiliutigineqartalernerat ulloq 1. marts 2010-mi atuutilissaaq.

Naartunermi erninermilu ullormusiat, utoqqalinersiutit, siusinaartumik pensionisiat ineqarnermullu tapiissutit

Suliassaqarfiit arlalippassuit kommuninit allaffissornikkut aquaapput kisiannili assigiinngitsunik procentilersuilluni Namminersorlutik Oqartussanit kommuninillu aningaasalersugaallutik. Tamakku tabelimi ataaniittumi allassimapput.

Susassaqarfik	Aningaasalersuineq kommuni/Namm. Oqartussat
Naartunermi Erniner. ullormusiat	10/90
Utoqqalinersiat	10/90
Siusin. pensionisiat	50/50 pisoqarlu 10/90
Ineqarnermut tapiiss.	40/60

- Naartunermi erninermilu ullormusiat nalileeppaarani inatsisitigut pisussaaffiupput, Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat malillugit kommuninut nuunneqartussat.
- Utoqqalinersiat nalileeppaarani inatsisitigut pisussaaffigalugit aningaasartuutaapput, Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat malillugit kommuninut nuunneqartussat.
- Siusinaartumik pensionisiat 50 %-ii kommuninut 50 %-iilu Namminersorlutik Oqartussanut aningaasartuutissanngorlugit aningaasalersugaapput, 1. januar 2002 sioqqullugu siusinaartumik pensionisiaalersimasut 10 %-ii kommuninit 90 %-iilu Namminersornerullutik Oqartussanit akilerneqartussaapput. Tamakkununga tunngasut Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat malillugit kommuninut nuunneqassapput.
- Ineqarnermut tapiissutit nalileeppaarani inatsisitigut pisussaaffigalugit aningaasartuutaapput, Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat malillugit kommuninut nuunneqartussat.

Peqqinnissamut tunngasuni suliassat

Peqqinnissaqarfiup suliassaqarfiisa pingaarnersaraat napparsimavinnik ingerlatsineq Danmarkimilu suleqatigisanut annertunerusunut isumaqatigiissutinik allaffissornikkut aqutsineq. Taamaammat Peqqinnissamut Naalakkersuisoqarfiup suliassaqarfiinik kommuninut sisamanut siammaaneq Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat malillugit pissusissamisoortussaannilaq.

Kigutigissaaneq Peqqinnissamut Naalakkersuisoqarfiup pingaarnertut suliassaasa ilagaat maannakkutut iluseqarallartillugu annertunerusutigit pisortanit isumagineqartoq. Kigutigissaaneq Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat malillugit Namminersorlutik Oqartussaniiginnartariaqarpoq.

Naalakkersuisut tunngaviatigit taamatut isummersornernut isumaqataapput.

Paarisa

Paarisap paasisitsiniaanikkut siunnersuisarnikkullu pinaveersaartitsineq peqqinnerulersitsiniarnerlu sulissutigai taamatuttaaq qitiusumik susassa qarfinnili assigiinngitsuni peqqinnerulersitsiniarluni suliniutinik tullerriaarisarneq. Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigisimavaat pinaveersaartitsiniarluni sulinerlutik akisussaaffik peqqinnissaqarfimmi pingaernerutitanut ilanngunneqassasoq taamaalillunilu kommuninut nuunneqarluni.

Naalakkersuisut isummersornernut taakkununga isumaqataapput.

Peqqinnissaqarfiup kommunillu akornanni suleqatigiissutigineqartartut

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat kommunit peqqinnissaqarfillu pisussaaffigalugu suleqatigiilissasut, kisiannili suliassat namminersortunut ingerlatassanngortinneqarsinnaanera ilaatigut sungiusaaqqittarnermut tunngasut eqqarsaatersuutitut ilanngunneqassasut.

Naalakkersuisut isummersornernut taakkununga isumaqataapput.

Kultureqarnermi, ilinniartitaanermi, ilisimatusarnermi ilageeqarnermilu suliassat

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat ilinniartitaanermut tunngasut Namminersorlutik Oqartussaniiginnassasut, tassami ilinniarfiit nunamut tamarmut tunngasuummata sulianullu tunngatillugu najugaqarfinnut pituttugaanatik.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataapput.

Ilinniartut inaat – ingerlatsineq sanaartukkallu

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat tamakkununga tunngasut kommuninut ingerlatassanngortinneqassasut.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataangillat kisiannili ilinniartut inaat ilinniarfinnut nunamut tamarmut atuuttunut atasut kommuninut tunniunneqassasut.

Meeqqat atuarfiini sanaartugassat

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuippat tamakku kommuninut tunniunneqassasut taamaalilluni ingerlatsineq taamatullu illuutit kommuninut suliassanngortillugit.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataapput.

Ilagiit – ingerlatsineq sanaartukkallu

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat inunngortunik toqusunillu nalunaarsuisarneq kommuninut nuunneqassasoq suliassa qarfiillu sinneri Namminersorlutik Oqartussaniiginnarlutik.

Naalakkersuisut inunngortunik toqusunillu nalunaarsuisarnerup kommuninut nuunneqarnissaanik Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutaat tunngaviatigut isumaqatigaat. Ilagiinni sulisut taamatutaaq biskoppi palasillu sivitsulersoq kissaatigisarsimavaat taakku kommuninut suliassanngortinneqassasut, kommunimmi suliassat taakkununga assingusut innuttaasunut sularisareermatigit.

Najukkani Inuussutissarsiornermut Ilinniarfiit

Najukkani inuussutissarsiornermut ilinniarfiit kommuninit pigineqarput, ingerlatsinerli Namminersorlutik Oqartussanit akilersorneqarluni. Najukkani inuussutissarsiornermut ilinniarfitsigut siunertaavoq sulisinnaasut ullumikkut ilinniagaqanngitsut isumagineqarnissaat. Sulissutigineqartut tamakku iluaqutaasumik suliffeqarnermut tunngassuteqartuni sulissutigineqareersunut ataqatigiissaarneqarsinnaapput. Taamaalillutik kommunit pisinnaasanik ineriartortitsineq sulisartunillu ilinniartitseqqinnerit ataqatigiissaarsinnaalissavaat. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat akisussaaffiit tamarmik kommuninut nuunneqassasut.

Naalakkersuisut isummersornernut tamakkununga tunngaviatigut isumaqataapput ingerlatsineranut tunngatillugu anguniagassanik isumaqatigiissutitigut naammassineqarsinnaammata.

Meeqqat atuarfianni inaarutaasumik misilitsittarnerit

Tamakkununga tunngasuni aningaasartuutit meeqqat atuarfianni inaarutaasumik misilitsinnerit piareersarneqartarnerannut ingerlanneqartarnerannullu tunngassuteqarput, taamatutaaq censureqarnermut atatillugu angalanernut. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat suliassat Namminersorlutik Oqartussaniiginnassasut.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataapput.

Efterskolimiittarneq

Namminersorlutik Oqartussat atuariartorluni angerlarlunilu angalanernut ineqarnernullu ilinniartunut Kalaallit Nunaanneersunut Danmarkimi efterskolini ilinniarniartunut tapiissuteqartarput. Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat tamakkununga tunngasut kommuninut suliassanngortinneqassasut.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataapput.

Højskolinut tapiissutit

Nunatsinni højskolinut marluusunut Knud Rasmussenip Højskolianut Sisimiuniittumut aamma Sulisartut Højskoliannut Qaqortumiittumut tapiissutaasartut Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat Namminersorlutik Oqartussaniiginnassasut.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataapput. Højskolit suliffeqarfiupput imminnut pigisut folkehøjskolit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 9, 21. maj 2002-meersoq tunngavigalugu ingerlatsineranut tapiissutisisartut.

Inuussutissarsiornermi, nunalerinermi suliffeqarnermilu suliassat

Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat malillugit inuussutissarsiutinik ineriartortitsineq toqqaannartumik suliffeqarfinnut tapiissuteqartarnikkut kommunit ingerlatsinerannut kaputartuunneqarsinnaanngilaq.

Naalakkersuisut tunngaviatigut taamatut isummersornernut isumaqataapput, kisiannili siunnersuutigalugu ilaatigut kommunit nutaat anginerusut suliffeqarfinnut pitsaasumik periarfissiisinaanerat nukittorsarniarlugu kommunit inuussutissarsiutitut aningaasaliisarnerat pillugu inatsit naaportorlugu tapiissutinik allaffissornikkut aqutsineq kommuni suliasariinnassagaat.

Siusinnerusukkut allanneqareersutut naliliisoqarpoq Kommunit inuussutissarsiutitut aningaasaliissutigisartagaat, qularnaveeqqusiuttaga, tapiissutigisartagaat il.il. pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 6, 7. april 2004-meersumi pilersaarutitut 350.000 koruuninik sinniisunut qitiusumiit akuersissuteqartarnissamik kiisalu kommunit inuussutissarsiutitut pilersaarutaat pillugit Nakkutilliisoqarfimmut immikkut nalunaaruteqartarnissamik piumasaqaatit pisariaaruttut, taamaammat nalunaarutip atuukkunnaarsinneqarnissaanik siunnersuut 2010-mi upernaakkut Naalakkersuisunut saqqummiunneqassalluni.

Inuussutissarsiutitut attuumassuteqartunut tapiissuteqartarnernik aqqissuussinernut allanut atatillugu 2009-mi aningaasaliisarfiup Nukiit ataanni suliasat inuussutissarsiutitut takornariaqarnermullu attuumassuteqartut assigiinnigitsut suliarineqartarnissaat pillugu inuussutissarsiutit ineriartortinneqarnerannut ingerlatseqatigiiffinnik (takornariartarfinit ingerlatseqatigiiffinnik) kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqartoqarpoq. Suliasat nassuiarneqarput Kalaallit Nunaanni Takornariaqarnermut Inuussutissarsiutinullu Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit.

Maannakkut inuussutissarsiutinik siuarsaaniarluni ilusiliinerup ineriartortinneqarnissaa sulissutigineqarpoq, taamatuttaaq nalinginnaasumik inuussutissarsiutit ilusiligaanerannik tapiissuteqartarnermillu aqqissuussinernik naliliisarluni misissuineq. Taamatut suliaqarneq pissutissaqalersitsisinnaassagunarpoq suliasat inuussutissarsiutitut takornariaqarnermullu attuumassuteqartut allat allangortinnissaasa eqqarsaatiginissaannut. Taamatuttaaq sulisoqarpoq annertunerusunik aningaasaliinernut pilersaarutinullu nunanit allaneersunut atatillugu saaffiginnittarnermut, suliaqartarnermut siunnersuisarnermullu tunngasunik. Taamaattoq Naalakkersuisut naliliipput siunnersuinernik suliasat taamaattut il.il. nunatsinni qanoq issuseq pissutigalugu kommuninut suliasanngortinneqassanngitsut.

Aqqissuussaaneermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaattaq tapiissuteqartarnernik aqqissuussinerit inuussutissarsiutitut attuumassuteqartut allat aammattaq kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut nuunneqassasut taamaalilluni ilisimasat inuussutissarsiutinik ineriartortitsineritut tunngatillugu ataatsimoortinneqalersinnaaniassammata.

Naalakkersuisut tunngaviatigut tamatumunnga isumaqataapput.

Suliffeqarnermut tunngasut aallaaviatigut kommuninit susassaqarfigineqarput sulisartut piginnaasaasa ineriartortinneqarneranni suliniutaasinnaasunut attuumassuteqarnamik. Aqqissuussaaneermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat suliffeqarnermut tunngasunik ingerlatsineq tamakkerlugu kommuninut nuunneqassasoq.

Naalakkersuisut tunngaviatigut isummersornernut tamakkununnga isumaqataapput.

Inuussutissarsiutinik siuarsaaniarluni suliassat

“Inuussutissarsiutinik siuarsaaniarluni ilusiliinissap nutaap” 2005-imeersup malitsigisaanik tapiissuteqartarnernik aaqqissuussinerit allaffissornikkut aqunneqarnerata annertunersaa Kalaallit Nunaanni Takornariaqarnermut Inuussutissarsiutinullu Siunnersuisoqatigiinnut kiisalu Greenland Venturemut nuunneqarpoq kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinngorlugu. Naalakkersuisut suli nalileqqavaat aaqqissuussinerit tamakku nunatsinnut tunngasuunerannik pissuteqartumik kommuninut suliassanngortinneqassanngitsut. Taamaattoq nalinginnaasumik inuussutissarsiutinut siunnersuisarnerup ilai, taamatuttaaq tunisassianik ineriartortitsiniarluni tapiissuteqartarnermut il.il. tunngatillugu siunnersuineq, kommunini inuussutissarsiutinut immikkoortorta qarfinnut 2008-mi suliassanngortinneqarput, taamaalilluni aammattaaq najukkani ilisimasani misilittakkanillu aalaakkaalersitsisoqarniassamat.

Nukissiorfiit

Nukissiorfiit innaallagissamik, imermik kissamillu pilersuineq isumagisaraat kiisalu illoqarfinni nunaqarfinnilu tamangajalluinnarni aqqusinerni qaammaqquteqartitsineq. Innaallagissamik, imermik kissamillu pilersuineq najugaqarfiit atortulersugaanerata ilagaa pingaaruteqarluinnartoq. Aaqqissuussaaneermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat innaallagissamik, imermik kissamillu pilersuinerneermut taamatullu aqqusinerni qaammaqquteqartitsinerneermut akisussaaffik kommuninut isumagisassanngortinneqassasoq, taamaalippallu ingerlatsinerneermut tapiissutit aammattaaq malinnaatinneqassapput.

Naalakkersuisut taamatut isummersornernut isumaqataanngillat.

Naalakkersuisut Aaqqissuussaaneermut Isumalioqatigiissitat Nukissiorfiit kommunini ingerlatseqatigiiffinnut sisamanut aggulunneqarnissaat pillugu kaammattuutaat nalilersorpaat. Ilaatigut Aaqqissuussaaneermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutaannut tunngavilersuutigineqarpoq sanaartorfigissaanerup aqqusinernillu qaammaqquteqartitsinerup kommuninit isumagineqartariaqarnerat. Taamaalillutik kommunit sanaartorfigissaanermi aqqusinernillu qaammaqquteqartitsinerneermi aalajangiiniartarnerit sunniivigisinnaalissamatigit. Tamakku Naalakkersuisut isumaqatigaat. Taamaammata suliassaqarfiit tamakku suliassanik kommuninut tunniussinissaq pillugu isumaqatigiinniarnernut ilanngunneqartariaqarput. Tamakku saniatigut nukissiuuteqarnerneermut tunngasut annertuunik ingerlatsinerneermik ilaqarput pilersuinerullu isumannaatsuunissaanik piumasaqaatitaqarlutik, Naalakkersuisut isumaat malillugu nunap ingerlatseqatigiiffiani pitsaanerpaamik isumannaarneqarsinnaasut, aamma nukissiuuteqarnerneermut tunngasut ineriartortinneqarnerat siunissamat pitsaanerpaamik qulakkeerneqarsinnaasooq nunap ingerlatseqatigiiffianiikkuni siunissaq ungasinnerusoq isigalugu pilersaaruserneerfuisinnaasumi.

Naalakkersuisut naliliipput Nukissiorfinnik ingerlatseqatigiiffinnut sisamanut agguluinissap aningaasartuuteqarnerulerneq kingunerissagaa. Tamatumunnga pissutaavoq pingaarnertut allaffeqarfinnik mikisunik sisamanik pilersitsisoqartussaaneera tamarmik immikkut naatsorsuuserivilinnik, ineriartortitsinerneermut immikkoortorta qarfilinnik il.il. Tamakku saniatigut imaalluarsinnaavoq suliamut tunngasunik ilisimasat nalingat annertuumik annikilleriartoq, ingerlatsiveqarfiimmi mikisuinnaassammata suliamullu tunngatillugu naliliisarneq killeqalissalluni assersuutigalugu ineriartortitsinerneermut tunngasuni.

Kiisalu Naalakkersuisut takujuminaatsippaat qanoq ilillutik kommunerujussuanngortut sanaartukkanut aningaasartuutit annertoqisut nukissiuuteqarnerneermut tunngasuniittut sapissannginneraat. Aammami Nunap Karsia kommuninit annertunerusumik taarsigassarsitsisinnaneermut uppersassuseqarneruvoq. Tamatuma kingunerissavaa Nunap

Karsiata kommuninit akikinnerusumik sanaartugassanut aningaasaliissutissanik taarsigassarsisinaanera. Taamaaliornikkut aningaasartuutit tamarmiusut nukissiuuteqarnermut tunngassuteqartuni annikillisinneqarsinnaapput atuisunut iluaqutaasumik innaallagissap, erngup kiassarnerullu appasinnerusunik akeqartitaanerisigut.

Naalakkersuisut Nukissiorfiit suleqatigalugit eqqakkanik ikuallaavinni kissarneq sinneruttoq qanoq ililluni annertunerpaamik iluaqutigineqarsinnaanersoq nalilersorniarlugu sulineq aallartippaat. Taamatut sulinermut aammattaaq kommunit peqataasariaqassapput.

Nioqutissanik pilersuineq

Namminersorlutik Oqartussat nunaqarfinnik isorliunerusunillu nioqutissanik pilersuinerup ingerlatiinnarneqarnissaanut aningaasartuutunik matusissutissanut tapiissuteqartarput. Namminersorlutik Oqartussat kiffartuussinerit annertussusissaat qanoq ittuunissallu pillugit KNI A/S-imut kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarput taamatutaaq aalajangikkamik tunngaviusumik nioqutissaateqaannarissamut, ataatsimut akinik qaffasissuseqartitsinissamut, quersuarmiittuuteqarnissamut pisussaaffeqarnermut, nalunaaruteqartarnissamut pisussaaffeqarnermut aamma pilersuinermut tunngasuni suliaqartunut allanut pissutsinut akiliisarlutik. Aaqjissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat nioqutissanik pilersuineq pillugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut akisussaaffik kommuninut tunniunneqassasoq.

Naalakkersuisut taamatut isummernernut isumaqataangillat.

Naalakkersuisut naliliipput nioqutissanik pilersuineq pillugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut akisussaaffiup kommuninut tunniunneqarnerata kingunerissagaa allaffissornikkut aningaasartuutit amerleriarnerat, kommunimmi tamarmik naatsorsuuseriveqartariaqalissammata, pisiniarfinni nioqutissanik pisiniartarnermut immikkoortortaqarfeqalissallutik il.il. Taamaaliornikkut annertuunik ingerlatsinikkut iluaqutaasut ullumikkut KNI A/S-imi atugaasut annaaneqassapput. Taamaamat Naalakkersuisut naliliipput aningaasartuutaasartut tamarmisut qaffariaasat akit qaffassammata pisisartunut akileraartartunulluunniit ajoqutaasumik. Tamatumunnga pissutaavoq aningaasartuutit qaffariaataat taamaallaat akit qaffanneqarnerisigut imaluunniit kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut ataatsimut qaffasinnerusunik akiliisalernikkut akileraarutitigut aningaasalersorneqartunik matussuserneqarsinnaammata.

Suliffeqarnermut suliniutit

Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik piffissap ilaannaani suliffeqannginnermut atatillugu pikkorissartitsinerit tapiissuteqartanngilaq. Taamaattoq kaammattuutigineqassaaq kommunit inatsisitigut tunngavissinneqassasut tamakkununnga tunngasuni kommunit pikkorissartitsinerinut atatillugu pikkorissarnersiutinut aningaasartuuteqartarnissaannut.

Annertunerusutigut Piareersarfiit EU-p Ilinniartitaanernut pilersaarummut tapiissutaasigut aningaasalersugaapput aamma Namminersorlutik Oqartussat EU-mut nakkutilliinissamik pisussaaffeqarput, tamakkununnga tunngasut nuunneqarsinnaanerannut killiliisuusunik. Tamakku saniatigut Piareersarfinnut tunngasuni ineriartortitsinissamik suliasat amerlanersaat nunamut tamarmut tunngasuupput tamakkulu tunngavigalugit naalakkersuisoqarfik naliliivoq maannakkuugallartoq periarfissaqanngitsut tamakku kommuninut tunniunneqarnissaannut.

Maannakkut sulilersitseqqitsiniaanermut tunngasuni inatsisinik paasiniaanernillu sulisoqarpoq tamakku kommuninut tunniunneqarnissaat sioqqullugu naammassineqarsimasussanik.

Taamatuttaaq naalackersuisoqarfimmi suliffeqarnermut pingasunik allanik suliniuteqartoqarpoq: nuttarsinnaanerup siuarsarneqarneranut akiliuteqartarnek, sulisartut nunanit allaneersut aamma suliniut Sulianik ilinniagaqarsimanngitsut piginnaasaanik ineriartortitsineq. Suliniutigineqartut tamakku nunamut tamarmut tunngasuunerannik pissuteqartumik naliliisoqarpoq tamakku kommuninut nuunneqassanngitsut. Sulianik ilinniagaqarsimanngitsut piginnaasaanik ineriartortitsineranut tunngatillugu taamatuttaaq pissutsit imaapput siuliini taaneqareersutut Ilinniartitaanermut pilersaarummut EU-p tapiissutaasigut aningaasaliisoqartarluni.

Nunalerinermut tapiissuteqartarnek

Namminersorlutik Oqartussat nunalerinermik inuussutissarsiuteqartunut tunisanut tapiissuteqartarput, ineriartortitsineranut tapiissuteqartarlutik aallartinniartunullu tapiissuteqartarlutik. Aaqquissuusaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat savaateqarfinni aqqusiniornerit taakkuninngalu aserfallatsaaliinerit kommuninut nuunneqassasut taamatullu nunalerinermut tunngasunut akisussaaffik Namminersorlutik Oqartussaniiginnassasoq.

Naalackersuisut isummernernut taakkununnga isumaqataapput.

Avatangiisinut tunngasuni suliassat

Namminersorlutik Oqartussat suliassarpaalussuit sularisarpaat Kalaallit Nunaanni pinngortitap avatangiisillu illersorneqarnerannut iluaqutaasartut. Aaqquissuusaanermut Isumalioqatigiissitat kammattuutigaat suliassaqaarfiit matuma kinguliiniittut periarfissat taaneqartut tunngavigalugit kommuninut tunniunneqarsinnaassasut:

- **Aalisakkat perlukuinik eqqaanissamut akuersissuteqartarnek**

Suliassat kommuninut nuunneqarnissaat siunnersuutigineqarpoq tunngavilersuutigalugu amerlanertigut tassaasarmata najukkami avatangiisinik nalilersuinerit kommuninut allanut taasarialimmik attuumassuteqanngitsut. NNPAN qitiusumik oqartussaaginnassaaq eqqaanissamut akuersissutinik tunniussisarnermut ilitsersuutinik/nalunaarummik suliqaassalluni.

- **Avammut kuuffinnik mikinerusunik salisarnissamut nakkutilliinissamullu pisariaqartitanik aalajangersaaneq**

Erngup avammut kuuttup inatsiseqartitaanera pillugu paasiniaalluni sulineq 2010-p naalernerani naammassineqassasoq naatsorsuutigineqarpoq, kisiannili imeq avammut kuutsitaq pillugu nalunaarutissamut aamma akiliisarnermut malittarisassat pillugit nalunaarutissamut (kommunini avammut kuuffinnut aningaasaateqarfiit) missingiutit pigineqareerput.

Imeq avammut kuutsitaq pillugu nalunaarutissamut missingiut malillugu kommunalbestyrelsi imermut avammut kuutsitamut pilersaarummik suliqaassaaq kommunimi pilersaarutinut allanut atatillugu soorluttaaq kommunalbestyrelsi avammut kuuffinnut nutaanut allatulluunniit ikkussuineranut akuersissuteqatartussaasoq. Imermut

avammut kuutsitamut aqputinik nakkutilliineq kommunalbestyrelsip NN PAN-illu akornanni avinneqassaaq, taamaalilluni NN PAN pisortat imermut avammut kuutsitsiviinik suliffeqarfinniillu suliffeqarfiit annertuumik mingutsitsisartut pillugit avatangiisinut peqqussummi Kapitali 5-imi pineqartunut, kuutsitanik nakkutilliisuussalluni.

Suliassat nuunneqarnerata pisariaqalersissavaa inatsisinik allanngortitsisoqarnissaa, taamatutaaq imeq avammut kuutsitaq pillugu nalunaarummik tamarmiusumik anartarfiit anartarfinnillu eqqaasarneq eqqiaanermilu imeq avammut kuutsitaq pillugu nalunaarummumut atuuttumut taartaasussamik akuersissuteqarneq kiisalu kommunini piginnaasanik qaffassaaneq.

- **Oliaarluernissamut upalungaarsimaneq**

Imaani oliaarluernissamut upalungaarsimaneq ullumikkut NN PAN-imit aaqqissuunneqartarpoq aningaasalersorneqarlunilu, kisiannili kommunini upalungaarsimasuutitanit sularineqartarluni. Taamatut ilusiliisimaneq oliaarluertoqartillugu tulliullugulu kommunit aningaasartuutaannik matussusiniarnermi oqimaatsumik ajornakusoortumillu sulianik ingerlatsisoqartarneranik kinguneqartarpoq. Suliassat tamakkerlugit ajornanngitsumik kommuninut nuunneqarsinnaapput, imaalilluguli NN PAN ilitsersuutinut il.il. pingaarnertut akisussaatiinnarlugu. Taamatut aaqqissuussineq aammattaaq ajoqutissartaqarsinnaavoq, tassami taamatut pisoqartillugu suliamut attumassuteqanngitsut aalajangiisarunnaassammata oliaarluertoqarnissaanut upalungaarsimasut mingutsitsinermik suliamut sulisilernissaannut, tassaassallutilli kommunit aammattaaq upalungaarsimanermik ulluinnarni ingerlatsisuusut. Taamaalippat imatut pisoqarluarsinnaavoq kommunit upalungaarsimasut aallartinngitsooraat ingerlatsineq sipaarfiginiarlugu. Imaalluarsinnaavortaaq ajutoornernut annertunerusunut atatillugu naammattumik ataqatigiissumik upalungaarsimatitsisoqarnissaa anguneqanngitsoortoq.

- **Suliffeqarfinnik annikinnerusumik mingutsitsisartunik nakkutilliineq**

Suliffeqarfinnik mikinnerusunik akuersissuteqartarnermik nakkutilliinermillu suliassat suliffeqarfiit immikkut annertuumik mingutsitsisartut pillugit malittarisassani ilaasut, assersuutigalugu biilileriffiit, pujooriviit toqoraanermillu suliallit ajornaquteqanngitsumik kommuninut nuunneqarsinnaapput.

Taamaaliortoqassappat nalunaarut atuuttoq iluarsaateqqinneqartariaqalissaaq sulianullu aalajangersimasunut nalunaarutinik ilitsersuutinillu suliaqartoqartariaqalissalluni. Kommunit suliffeqarfiutaannik aamma suliffeqarfinnik annertuumik mingutsitsisartunik sanaartukkanilu akuersissuteqartarneq nakkutilliinerlu NN PAN-imit tigummineqaannassapput.

- **Nunap mingutsitaasup illersorneqarsinnaasumik suliarineqartarneranut tunngatillugu nakkutilliineq, taamatuttaaq iginneqartarnera atorneqartarneralu**

Kommunit ullumikkut nunap mingutsitap illersorneqarsinnaasumik suliarineqartarnissaanut taamatuttaaq iginneqartarnissaanut atorneqartarnissaanullu tunngatillugu nakkutilliinermut oqartussaapput. NNPAN pilersarusiorpoq nunap mingutsitaasarnera pillugu inatsisissamik suliaqarniarluni kommunillu pisariaqartinneqartut piginnaasaat pitsaanerulissappata nalilerneqarpoq pissusissamisuussasoq nammineq kommunerisaminni inatsimmi killissarititaasut iluanni nakkutilliisalissasut malittarisassanillu malitsitsillutik. Mingutsitaasut sumiinnerinik assiliorneq, nunaminertanik atuinerup allanngortinneqarnissaanut akuersissutit, nunamut, silaannarmut imermullu tunngatillugu misissuinerit ajutoorutaasinnaasunillu nalilersuinerit, pitsaassusissatut tunngavissanik aalajangersaanerit kiisalu pinngitsoortitsiniarluni iliuuseqartarnerit NNPAN-imiissapput. Tamakku saniatigut NNPAN inatsisiliornermik suliaqartassaaq. Maannamut NNPAN-ip nunamik mingutsitsinermut tunngasunut nukissat annikitsuinnaat atortarsimavai, kommunit eqqarsaatigalugit. Taamaalilluni maannamut taamaallaat toqqarlugu saaffiginnissutinut tunngatillugu immikkut ittumik siunnersuisoqaannartarsimavoq.

- **Nunaannarmi motorilinnik angallateqarluni angalasarnermut tunngatillugu immikkut akuersissuteqartarnerit**

Maannakkuugallartoq NNPAN angallassissutinik motorilinnik angalaneq pillugu nalunaarutit marluusut avaqqunneqarnissaannut akuersissuteqartartuuvoq (taakku atuupput Upernavimmut Ummannamullu kiisalu Sisimiut Kangerlussuarmullu). Nunap sinneranut nunaannarmi motorilinnik angalaneq pillugu aalajangersagaqanngilaq/malittarisassaqaqanngilaq, taamaammallu nunap sinneranut immikkut akuersissuteqartoqarnissaanik qinnuteqartoqartanngilaq.

Pissusissamisoorsorineqarpoq kommuninut sisamaasunut tamanut motorilinnik angalaneq malittarisassaqaqartitaalissasoq nalunaarutitigut. Taamaammatt NNPAN-ip 2009-mi ukiakkut nalunaarutissanut taamaattunut missingiutit tusarniaassutigai. KANUKOKA-miit kommuniniillu missingiutit imaannut uparuaassutinik takkuttoqanngilaq.

Angallassissutinik motorilinnik angallanneq pillugu nalunaarutissamut missingiut malillugu sumiiffiit immikkut sunnertiasut Naalakkersuisut toqqartassavaat tamakkunani angallassissutinik motorilinnik angallanneq tamarmi inertequtaassalluni malittarisassaqaqartitaassalluniluunniit. Missingiummissaaq takuneqarsinnaavoq kommunit ukiumi/aasami angallassinermut aqqusaartagassat aqqutissalluunniit toqqarsinnaagaat, tamakkunani motorilinnik angallanneq ajornartitaatinnagu.

Missingiummissaaq takuneqarsinnaavoq Naalakkersuisut pissutsit immikkut itsillugit sumiiffinni sunnertiasuni angallaffigeqqusaanngitsuni qulaani taaneqartuni motorilinnik angalaqqusaannginnerup avaqqunneqarnissaanut akuersissuteqarsinnaasut. Missingiummissaaq takuneqarsinnaavoq kommunit piginnaatitaalissasut ukiumi/aasami angallassinermut aqqusaartagassanik aqqutissanilluunniit matuma siuliini taallugit toqqarneqartuni killissarititaasut saneqqunneqarnissaannik nalunaaruteqarsinnaanerminnut.

Angallassissutinik motoorilinnik angallanq pillugu nalunaarutissatut missingiut malillugu kommunit nalunaarummi malittarisassat malinneqarnissaannut nakkutilliisuussapput.

- **Nunami illersugassanik assersuutigalugu ramsareqarfinnik, timmiaqarfinnik, nunaminertanik allannugtsaaliugaasunik eqqissimatitsivinnillu pisortat ingerlatsinerat**

Nunami illersugaasunik taaneqartartut assersuutigalugu tassaapput: ramsareqarfiit, timmiaqarfiit nunaminertallu allannugtsaaliugaasut aamma Tunumi nuna eqqissimatitaasoq. Sumiiffiit tamakku ilaat nunanut tamalaanut tunngatillugu pisussaaffiit nammassiniarlugit taamaattussanngortitat, taamaammat pissusissamisuussanani tamakkununga tunngatillugu suliassat kommuninut nuunneqassappata. Tamakkuninnga ulluinnarni pisortat aqutsinerat nakkutilliinerallu ajunngilaq nunap immikkoortuinut nutaanut suliassanngortinneqassappat, taamatut allanut isumagisassanngortitsineq pinngortitap illersorneqarnera pillugu inatsisitigut tunngavissaqarpoq.

Nunat tamalaat susassaqarfiinut nalunaaruteqartarneq aamma inatsisiliortarneq pisortallu ingerlatsinissaannut pilersaarutit tamakkununga tunngasut NNPAN-imiiginnartariaqarput. Nunaminertanik qulaani taaneqartunik pisortat ingerlatsinerannut suliassat attuumassuteqartut amerlanersaat sulisoqarnermut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussani inissisimatiinnartariaqarput.

- **Nalinginnaasumik innuttaasunut pinngortitamut tunngasunik ingerlatitseqqittarnerup /paasissutissiisarnerup ilai kommuninngortunit sularineqartarsinnaapput akisussaaffik Namminersorlutik Oqartussaniitiinnarlugu**

Naalakkersuisoqarfimmut suliassaq pingaaruteqartoq tassaavoq avatangiisinut pinngortitamullu tunngatillugu inatsisinik innuttaasunut paasissutissiisarneq. Aallaavigineqassappat Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliornermik suliaqaannarallassasut soorunalimi suli pingaartutut suliassaassaaq inatsisit paasissutissiissutigineqartarnerat, kommunit ingerlatsiviinut innuttaasunullumi.

2005-imi pinngortitamut tunngatillugu ilitsersuisoqarnermik aqqissuussineq pilersinneqarpoq taamaalilluni sinerissami arlalinni maannakkut pinngortitamut ilitsersuisartunik sulisoqarpoq. Najukkani innuttaasunik pinngortitamut qanillisaanissaq siunissami pinngortitamut tunngatillugu ilitsersuisartunit kommunerujussuarni sulisuusunit sularineqartarsinnaassaataaq.

Pingaarnertut isumaliutersuutit

Kommuninut suliassanngortitsiortornermut atatillugu soorunalimi sianigineqassaaq tamatuma piffissap ingerlanerani kommuninut siunnersuineramik suliakkersuutinngortariaqarnissaa.

Avatangiisinut tunngassuteqartuni kommunit oqartussaasutut suliassanik taaneqartunik tiguisinnaanngussappata inatsisit arlalitsigut allannngortinneqartariaqassapput taamatullu

nalunaarutitigut ilitersuutitigullu erseqqissaavigineqarlutik. Suliassat nuunneqarsinnaalersinnagit naalackersuisoqarfimmi annertunerusumik suliniuteqartoqarnissaa pisariaqassaaq. Arlalitsigut naalackersuisoqarfimmi inatsisit iluarsaateqqinneqarnissaat taamatullu nalunaarutit ineriartortinneqarnissaat erseqqissarneqarnissaallu sulissutigineqalereerput, taamaattoq maannamut oqartussaasoqarneq tunngavigalugu.

Pinngortitamut tunngassuteqartuni inatsisitigut tunngavissaliisoqareerpoq kommunit oqartussaasutut suliassanik tigusinissaannut. Pinngortitamik allangutsaaliuneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 29, 18. december 2003-meersumi § 45-mi taamaalilluni allassimasoqarpoq Naalackersuisut kommunalbestyrelsit ataaseq arlallilluunniit peqqusinnaagaat Inatsisartut inatsisaanni killissarititaasut iluanni suliassaqaqarfimmi erseqqinnerusumik killilikkanik suliqaqartarnissaannut. Taamatut allanut suliassanngortitsisoqarsinnaavoq allaffissornikkut aalajangiinikkut imaluunniit tamanna pillugu malittarisassanik aalajangersaanikkut.

Oqartussaasutut suliassat ilaat pinngortitamut tunngassutillit nunap immikkoortuinut nutaanut suliassanngortinneqassappata tamatumunnga pissuteqartumik nalunaarutitik immikkuullarissunik suliassanik nunap immikkoortuinut nuunneqartunik malittarisassaqaqartitsiviusunik iluarsiiisuteqarnissaaq pisariaqassaaq.

Taamaalilluni siunissami qaninnermi aaqqissuussaannermik iluarsaaqqinneq nukissartornartuusussaavoq, naalackersuisoqarfimmi sullissinerup qaffasissusia naammassineqartartullu annikillisinneqassanngippata. Siunissami ungasinnerusumi suliart ingerlaartarfiinik pisariillisaasoqartariaqassaaq, kisiannili naalackersuisoqarfiup suliassaqaqarfii tamakkerlugit ataatsimik atorfilittalerlugit taamaallaat nuunneqarsinnaammata nukissanik ileqqaarneq annikitsuinnaasussatut nalilerneqarpoq. Tamatumunnga ilanngunneqassaaq kommuninut suliassanik nuussineq arlaatigut Namminersorlutik Oqartussanut suliqaqarnerulernermik kinguneqartussaammat, taamatuttaaq ikaarsaariarnerup nalaani kommuninut ilitersuisarnermik. Pinngortitamut avatangiisinullu tunngasunik iluarsaaqqinnissamat pingaarnertut tunngavilersuutigineqartoq taamaammat tassaassaaq piginnaasanik annertusaaneq aamma avatangiisit pinngortitarlu pillugit suliassanik pitsaanerusumik aalaakkaalersitsineq iluarsaaqqinnerup kommuninngortuni/nunap immikkoortunngortuni kinguneriniagassaa.

Ilaasunik nassiussanillu angallassinermi suliassat

Siunissaaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu angallannermut politikkeqalernissaaq angallannermillu ilusiliinissaaq siunertaralugu Naalackersuisut november 2009-mi assartuinnermut ataatsimiititaliaq pilersippaat.

Assartuinnermut ataatsimiititaliap suliassaraa Namminersorlutik Oqartussat siunissami aningaasaqarnikkut namminiilernissamik anguniagaqarnerat tunngavigalugu Kalaallit Nunaanni assartuinnermut tunngasunut takorluukkat suliarissallugit aamma takorluukkat tamakku qanoq ililluni piviusunngortinnissaannut pissusissat suliarissallugit. Assartuinnermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiisumminik tuniussinissaa juuni 2010-mi pissasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Pingaarnerusutigit assartuinnermut ataatsimiititaliap suliassaqrarfiit pingaarnerit uku paasiniassavai:

- Periaatsit ataqatigiinneri naliliisarluni misissorlugit kikkut sunik aalajangiisassanersut aamma kikkut pisortat aningaasaataannik sorlernik agguaassisassanersut paasiniaaneq ilanngullugu,
- Qitiusumi unammilligassat ineriartortitsinissamullu periarfissat naliliisarluni misissorlugit,
- Atortorisassat, iloriusissanik toqqaasarnerit tulleriarinissamullu periarfissat suussusilersorlugit naliliivigalugillu,
- Aningaasaliisartut allaneersut aningaasaleeriaatsillu paasiniarlugit,
- Assartuinnermut tunngasut aaqqissuussaanagerat aalajangersimasumillu iluarsartuunneqarsimanerat naliliisarluni misissorlugu nalilersorlugulu,
- Takorluugassanut siunnersuutitik saqqummiussilluni kaammattuuteqarlunilu.

Assartuinnermut ataatsimiititaliaq taamaalilluni ilaatigut assartuinnermut tunngasut aaqqissuussaanagerannut aalajangersimasumillu iluarsartuunneqarnerannut isummersortussaassaaq.

Kinguliini maannakkumuugallartoq tamakkununnga tunngasunik eqqarsaatersuutaasimasut saqqummiuteqqinneqarput. Naalakkersuisut inaarutaasumik isummernissaannut assartuinnermut ataatsimiititaliap kaammattuutigiumaagassai apeqqutaajumaarput.

Aaqqissuussaanagermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat umiarsuartigut timmisartutigullu angallassinermut siunissami isumaqatigiissutissat isumaqatigiinniutigineqartarnerannut akisussaaffik kommuninut tunniunneqassasoq.

Naalakkersuisut eqqarsaatersuutigigallagaannut allanngortinneqarsinnaasunut Assartuinnermut Ataatsimiititaliap kaammattuutigiumaagai apeqqutaajumaarput.

Naalakkersuisut naliliigallarput tamakkununnga tunngasut qitiusumiiginnassasut.

Tamakku tunngavilersorneqarput uku aallaavigalugit:

- Ilaasunik tunngavissat kommuninut tamanut annertuumik assigiinngissuteqarmata suliassanik tunniussinerup kommunit assut assigiinngitsunik aallaavissaqalersissavai, tassa isertitanut tunngaviusinnaasunut tunngatillugu taamaalillunilu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutinut aningaasaqarnikkut tunngavissat eqqarsaatigalugit.
- Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit ataasiakkaat nunami sumiiffinnut killiligaapput kisiannili timmisartutigut umiarsuartigullu angallannermut angalanissanik pilersaarutit pilersaarusionerqartarneranni annertuumik ataqatigiissaaraluni suliassaqartarpoq sunniutaasussat pitsaanerpaat anguniarlugit – assersuutigalugu ilaasunut sapinngisamik amerlanerpaanut ulloq ataaseq aallarfissat qulakkeerniarlugit.
- Ilaasunut tunngassuteqartuni kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit tunniunneqarnerat eqqarsaatigineqarsinnaavoq kinguneqassasoq qanittorisani angallassinerep pitsaanerulerneranut, kisiannili nuna tamakkerlugu angallassinermut attaveqaatit ajoquserneqassallutik.
- Imaassinnaavoq kiffartuussinissamik isumaqatigiissutissat ataatsimoorluni isumaqatigiinniutigineqarneratigut isumaqatigiinniarnernut sisamanut avissaartitanut naleqqiullugu ataatsimut aaqqiilluni akikinnerusumik angusaqartoqarsinnaasoq.

Siuliiniittunut atatillugu erseqqissarneqassaaq isumaqatigiissutit qitiusumiit isumaqatigiinniutigineqartut arlaatigulluunniit namminersortunut niuernermik tunngaveqarluni sumiiffinni angallannermut tunngassuteqartuni kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarfiusimasuni tapertaasunik aamma/ imaluunniit unammillernerusunik ingerlataqartarnissaannut mattussiniarnerunngimmata.

Umiarsuartigut timmisartutigullu angallanneq sapinngisamik pitsaanerpaamik ataqatigiissaarsinnaajumallugu Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat umiarsualivinnik mittarfeqarfinnillu ingerlatsineq aserfallatsaaliinerlu kommuninut nuunneqassasut.

Naalackersuisut isummersornernut taakkununga isumaqataangillat – umiarsualiviit pillugit immikkoortoq tulleq takuuk.

Umiarsualiviit

Ullumikkut Namminersorlutik Oqartussat qulliunerusutut umiarsualivinnut oqartussaanerup ingerlanneqarnera akisussaaffigaat. Najukkani ingerlatsineq suliassatigullu umiarsualivinnut oqartussaaneq ullumikkut KNI Pilersuisoq A/S-imit imaluunniit Royal Arctic Line A/S-imit isumagineqarluni. Namminersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiit aningaasanik akilertarpaat suliassanik isumaginninnerannut. Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat umiarsualivinnik iluarsaassinermut, aserfallatsaaliinermut ingerlatsinermullu akisussaaffik kommuninut tunniunneqassasoq.

Naalackersuisut isumaliutersuutigigallagaat allanngortinneqarsinnaassapput Assartuinermut ataatsimiititaliap kaammattuutai apeqqutaallutik.

Umiarsualivinnik allaffissornikkut aqutsineq

Umiarsualivinnik allaffissornikkut aqutsisuuvoq Umiarsualivinnut immikkoortorta qarfik Attaveqarnermut Aqutsisoqarfimmiittoq, najukkanili suliassatigut allaffissornikkut aqutsineq ukunani Kangaatsiaq, Qeqertarsuaq, Qaanaaq Ittoqqortoormiullu KNI Pilersuisumit isumagineqarluni, Royal Arctic Line illoqarfinni allani umiarsualivinnut oqartussaalluni. Taamatuttaaq KNI nunaqarfinni tamani ingerlatseqatigiiffiup pisiniarfeqarfigisaani umiarsualivinnut oqartussaavoq.

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat isummerfigisimanngilaat umiarsualivinni ataasiakkaani umiarsualivinnut oqartussaaneq tunniunneqassanersoq. Nalilerneqarpoq RAL- imik / KNI-mik aaqqiisimaneq siunertamut naleqquttusoq, ilaatigut pissutigalugu RAL tamakkununga tunngasuni pisariaqartinneqartumik sulianik ilisimasaqarmat, taamatullu pissutigalugu RAL-ip taamatullu KNI-p inuttaareersut allanittaaq suliaqartartut atugarimmatigit.

Naalackersuisut taamatut isummersornernut isumaqataangillat kaammattuutigigallarluguli, Assartuinermut ataatsimiititaliaq isumaliutissiissumini qanoq inerniliissanersoq apeqqutaatillugu, umiarsualivinnik ingerlatsineq kommuninut ataasiakkaanut suliassanngortinneqassanngitsoq. Taamatut kaammattuuteqarnermut pissusiviusut uku tunngavilersuutaapput umiarsualivinnik aserfallatsaaliinermi naligiimmik agguaaassisarnermut najoqqutassiaq malinneqanngimmat, taamaammat aserfallatsaaliinermut aningaasartuutit nunap immikkoortuini ataasiakkaani ukiut ingerlaneranni annertuumik nikittussaallutik.

Maannakkut aserfallatsaaliisarnermi aserfallatsaaliinermut pilersaarut malinneqartarpoq ilaatigut tassani sianiginarneqarluni Kalaallit Nunaanni aqqartartut killeqarnerat, taamaammat ukiumi ataatsimi sulineq tamarmi nunap immikkoortuani ataasiinnarmi ingerlanneqartarluni.

Suliassanik siammaanermi pisariaqalissaaq aserfallatsaaliinermut aningaasanik atugassanngortitanik kommuninut tamanut agguassisariaqartalernissaaq. Taamatut agguassisooqartassappat kommuninut ataasiakkaanut ajornakusuulersussaaqvoq ajoqusernerit tassangaannartumik pisut suliarisarnissaat, aningaasanimmi nuunneqarsinnaasunik tamakku ataatsimoortillugit isumagineqarneratullu pissaqartoqarnavianngimmat.

Piginnittuuneq

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kommunit umiarsualivinnik piginneqataalersinnaanerannut isummersimanngillat, kisiannili tamanna qitiulluni maannakkullu eqqartugassaavoq umiarsualivinnik suliassat agguanneqartarneranni eqqarsaatersuutitut ilanngunneqartariaqartoq. Piginneqataanikkut kommunit ataasiakkaat periarfissaqalissapput umiarsualivinnut ataasiakkaanut sunniuteqarnissaminnut akisussaaffeqalernissaminnullu.

Nuummi umiarsualiviup allilerniarneqarneranut atatillugu Kommuneqarfik Sermersooq, Namminersorlutik Oqartussat aamma Royal Arctic Line Nuummi nutaamik umiarsualivilioriarlutik suleqatigiilerput. Taamatuttaaq Namminersorlutik Oqartussat Qeqqata Kommunianut attaveqarput Sisimiut umiarsualiviata taamaakannersunik periarfissinneqarnissaa pillugu.

Mittarfiit

Nunap Karsiata aningaasat annertuut Namminersorlutik Oqartussat mittarfiutaannut, qulimiguullit mittarfiinut, qulimiguullit mitsiartarfiinut taamatullu Kangerlussuarimi Narsarsuarmilu akunnittarfinnut atortarpai. Mittarfeqarfiit Namminersorlutik Oqartussat sinnerlugit ingerlatsisuupput. Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat Mittarfeqarfiit ingerlanneqarnerat sanaartukkanillu ingerlaavartumik aserfallatsaaliineq Kommuninut ingerlatassanngortinneqassasut. Taamaalippat Mittarfeqarfiit suliassarilissavaat mittarfeqarfinnik nakkutilliineq taamatuttaaq Statens Lufthavnsvæsenimut attaveqartarnej. Taamaattoq isumannaallisaanermik aaqqissuussineq napasulianiillu sullissineq Mittarfeqarfinniiginnarsinnaapput sulisut sulinerata ataqatigiissuunissaa qulakkeerniarlugu.

Naalakkersuisut eqqarsaatersuutigigallagaannut allanngortinneqarsinnaasunut Assartuinerlutik ataatsimiititaliap kaammattuutai apeqqutaassapput.

Naalakkersuisut kaammattuutigigallarpat mittarfeqarfinnik ingerlatsineq aserfallatsaaliinerlu qitiusumiit aquunneqaannassasut.

Ingerlatsineq

Tamakku ingerlanneqarnerisa aserfallatsaalineqarnerisalu kommuninut nutaanut tunniunneqarnissaat pillugu eqqarsaatersuutit:

- Ingerlatsinermut aningaasartuutit amerleriarnert, tassa ataatsimoortumik suliassaqarfiit soorlu Teknikimut immikkoortortaqaarfik aamma IT-mut immikkoortortaqaarfik nunap immikkoortuinut tamanut pilersinneqartariaqassammata annertuumik ingerlatsinikkut iluaqutissartaqassanatik.
- Timmisartuussinermut atatillugu nunap immikkoortuisa akornanni annertunerusumik ataqatigiissarisariaqarneq, soorlu piffissat ammasarfiit, mittarfeqarfiit ammarneqartarneri allallu eqqarsaatigalugit. Mittarfeqarfiup timmisartunik atorneqarnerani isumannaallisaanernik arlalinnik periaaseqartoqartarpoq, taamatuttaaq mittarfinnik allanik periarfissaasussanik ammaasarneq malinneqartussaalluni.
- Nunap immikkoortuini assigiinngitsunik akitsuusersuinerup kingunerisinnaavaa nunap immikkoortuisa akornanni unammilleqatigiinnerulerneq timmisartuutileqatigiiffinnut tunngatillugu tamatumalu kingunerisinnaallugu timmisartuussisarnerup allanngornera.
- Nunap immikkoortuisa akornanni kaputartuuttunik tapiissuteqartarneq pinaviannigilaq tamatuma kingunerisinnaallugu mittarfeqarfiit angallaffiunnginnerusut ingerlanneqarneranni ajornartorsiuteqalerneq kingunerisinnaallugulu nunap immikkoortuinit tapiiffiqineqarnissamik pisariaqartitsilerneq imaluunniit nunap immikkoortuini qaffasinnerusunik akitsuusersuisoqalenera.

Piginnittuuneq

Maannakkut ajornartorsiutaasoq Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat isummerfigisimannigisaat tassaavoq mittarfeqarfinnik piginnittuuneq. Kommunit arlallit kissaatigisarsimavaat maannakkut mittarfeqarfiusut allineqarnissaat, taamaalilluni nunap immikkoortuani mittarfik nunani tamalaanersunut mittarfeqarfinngorlugu.

Kommuninut ataasiakkaanut imaluunniit nunap immikkoortunngortussanut aallaaviusooq tassaavoq innuttaasunut namminersortunullu assartuinissamik periarfissat pitsaanerulersinneqarnissaat imaattussaassammami nunanit tamalaanersunut mittarfiup assartuineq akikillisissammagu kommunimilu nunallu immikkoortuani ineriartortitsinermik pilersitsilluni.

Mittarfeqarfinnik piginnittuunerup kommuninut nutaanut nunap immikkoortuini mittarfiit nunanit tamalaaneersunut mittarfinngorlugit allilerneqarnissaat siunertaralugu tunniussinerup kingunerissavaa allatut timmisartuussisoqartalenera.

2008-mi Inatsisartut ukiakkut katersuunneranni mittarfeqarfiit pillugit inatsit akuersissutigineqarpoq periarfissiisooq Naalakkersuisut maannakkut mittarfioreersut mittarfinnik nutaanik aningaasalersuinerup atorsinnaagaat – nutaaliornernut mittarfioreersunillu tallisitsinermut.

Taamaaliornikkut kommunit periarfissaqalissapput kommunitut piginneqataalernissaminnut taamaalillutillu toqqaannartumik nammineq soqutigisaminnut sunniuteqarsinnaalissallutik sulissuteqarsinnaalissallutillu.

Ineqarnermut tunngasuni suliassat

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat tamakkununga tunngasut tamarmik kommuninut tunniunneqassasut. Kommunit taamaalillutik pisortat inissiaataannik tamanik kommunimiittunik piginnittuulissapput. Taamaattoq Namminersorlutik Oqartussat sulisunut inissiat piginnassavaat, inissiammi sulisoqarnermi pissutsini pingaaruteqarluinnartuummata.

Naalackersuisut inissaqartitsineq kiisalu illunik ininillu attartornermut akiliisitsiniartarnek pillugit inatsisinik ataatsimut nutarteriniarlutik sulinerup ilaatut qulakkeerniarpaat inatsisitigut ineqarnermut tunngasut tamarmiullutik kommuninut tunniunneqarnissaat tunngavissinneqassasoq, illuatungeriit marluullutik suliassat nuunneqarnissaat isumaqataaffigippassuk taamatullu piunasaqaatit atugassarititaasullu inissillugit isumaqatigiinniutigineqareeripata.

Akilerartarnek akiliisitsiniartarnerlu

Akilerartarnermut tunngasut tamarmik, naatsorsuutunik naligiissitsisarnek, sulisitsisunik nakkutilliineq aningaasarsialinnillu naligiissitsisarnek kiisalu akilerartarnermi suliassat allat ulloq 1. januar 2007-imi Namminersorlutik Oqartussanut eqiterunneqarput. Ulloq 1. april 2008-mi Namminersorlutik Oqartussat akiliisitsiniartarnermut tunngasut tiguaat. Suliassaqarfiit taakku Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmi inissinneqarput, taanna ullumikkut Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfiup ilagaa.

Aallartisarnermi ajornartorsiuteqartoqarsimallunilu suli ajornartorsiuteqartoqaraluartoq akilerartarnermut akiliisitsiniartarnermullu tunngasunik eqiterussinikkut iluaqutaassaaq pisariillisaanernik angusaqartoqarnera sulisunillu immikkut ilisimasalinnik iluaquteqarsinnaalernek. Inatsisitiguttaaq isumannaannerulernek anguneqartussaavoq innuttaasunik suliffeqarfinnillu assigiiarnerusumik pinnitalernikkut.

Innuttaasut qarasaasiamut isertarfiat

Aaqqissuussaanermut Isumalioqatigiissitat kaammattuutigaat najugaqarfinni najukkami qitiusumik sullissiviit pilersiororneqassasut, taakkunani innuttaasut pisortat allaffeqarfiinut tamanut ornigussinnaatilerlugit. Taamatut aaqqisoqassappat pisariaqassaaq pisortat qarasaasialeriffiisa tamarmik paasissutissanik paarlaasseqatigiissinnaanissaat, taamaaliortoqartassalluni innuttaasut qarasaasiamut isertarfiatigut, tassani innuttaasut pisortat sullissiviinut attaveqartassallutik interneti atorlugu.

Naalackersuisut tunngaviatigut isumaliutersuutitut taakkununga isumaqataapput.

Innuttaasut qarasaasiamut isertarfiannik pilersitsiniarluni sulineq pisortat ataatsimoorullugu suliniutigaat pisortat ataatsimoorullugu IT-mut aqutsisoqatigiinni inissisimasoq assigiimmik kommunit Namminersorlutik Oqartussaniillu peqataaffigineqarluni. Innuttaasut qarasaasiami isertarfiata ulluinnarni suliarineqarnera 1. januar 2010 aallarnerfigalugu kommunit isumaqatigiissuteqarfigeriarlugit KANUKOKA-mut inissinneqarpoq.